У нумары: Хрэн не салодшы за рэдзьку
Данута Бічэль Загнетава
Марнатраўства званае асцярожнасцю

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 38 (447) | ГОД IX | 20 ВЕРАСНЯ 1964 г. | ЦАНА 60 ГР.

Ялоўцы сваё клопаты

Кожная вёска мае свае радасці і ўцехі. Кожная мае і свае клопаты. Мае іх і Ялоўка.

Да Ялоўкі трапіў я якраз у той дзень, калі адбывалася змена старшыні Грамадскай Рады Народовай. Стары старшыня Уладзімір Павліч перамазваў сваю пасаду новаму — Міхасю Усовічу. У апошнія месяцы — гэта ўжо трэці старшыня ў Ялоўскай ГРН. Частыя змены старшынь — клопат нумар адзін Ялоўкі.

Вядома, што старшыня — найважнейшая фігура ў грамадзе. І калі надта часта змяняецца старшыня, адбіваецца гэта адмоўна ў працы ГРН. Да таго ГРН у Ялоўцы мае даволі дзіўныя звычаі.

А вось прыклад. Калі старшынёю ГРН быў яшчэ Аляксандр Парэмскі, сяляне з Ялоўкі вазілі па яго загаду розных дзяржаўных працаўнікоў да розных вёсак грамадскай рады і да Міхалова. Да Міхалова з Ялоўкі 27 кіламетраў, і зімою, калі дарогі завее снегам, або пад весну, калі пачне раставаць снег, не даедзе туды ніякі самаход, да Міхалова можна дабрацца толькі возам. І таму сяляне з Ялоўкі возяць вазамі каго трэба ў Міхалова. Старшыня абяцаў сялянам палічыць гэта ў абавязкі грамадскага фундушу.

Потым, калі сяляне Ялоўкі пыталіся, чаму ім іх паездак не ўлічылі ў грамадскі фундуш, працаўнікі грамадскай рады адказалі: Ідзіце да Парэмскага (значыць, да былога старшыні), хай ён улічыць, калі ён вам казаў ехаць. А потым, супакоіўшыся, працаўнікі Ялоўскай ГРН далікатна растлумачылі сялянам, што старшыня ГРН павінен быў узяць грошы ў банку, заплаціць ім гэтымі грашыма, а яны (сяляне) сваім парадкам павінны заплаціць свае належнасці на конт грамадскага фундушу.

(Працяг на стар. 5)

Від на Ялоўку

У апошні час пасля IV З'езда Партыі праводзіла нараду пашыранае Пленарнае пасяджэнне Камітэта да спраў сельскай гаспадаркі пры Павятовым Камітэце ПАРП у Гайнаўцы. Цяпер ва ўсіх грамадах, вёсках і ўстановах ідзе дзелавая дыскусія. Да павятовых улад плывуць прапановы.

Гаворыць сакратар КП ПАРП інж. Эдуард Жытавецкі: — пастановы З'езда ўзбудзілі да намагання кожнага, хто працуе над паляпшэннем сваёй гаспадаркі, месца сваёй працы, кожнага, хто працуе на грамадскай ніве.

*

Гаспадаранне ў Гайнаўскім павеце пачыналася ад нічога. 20 год таму 94% гаспадарак было знішчаных. Нямнога засталося жывёлы і прылад да працы. Выпадала тады толькі 4 штукі быдла на 100 га. Не было насення, дарог, мастоў.

Гаспадарскі розум на Гайнаўшчыне

УЧОРА, СЁННЯ і ЗАЎТРА

Даўней сабіралася тут 6—8 цэнтнераў з га, цяпер збіраем 15. На 180 ц больш дае кожны гектар цукровых буракоў, на 60 ц бульбы. Тры разы больш маем свіней і больш быдла.

У міжваенны перыяд не змеліяравана ў павеце аніводнага гектара лугоў, цяпер да 1963 г. аж 11.544 га. Толькі на меліярацыю ў 1963 г. з бюджэту павета выдадзена 10.240 тыс. зл. Да вайны ніводная гайнаўская вёска не мела электрычнага святла, у нашым 20-годдзі электрыфікавана 108 вёсак.

Гэта бясспорныя факты.

На гайнаўскай вёсцы працуе 92 сельскагаспадарчыя гурткі, з 3098 членамі і 64 гурткі вясковых гаспадынь з 7936 членамі. Адной з галоўных прапаноў, якія выйшлі ў пасляз'ездавых нарадах на Гайнаўшчыне з'яўляецца справа павелічэння гурткоў. У выніку дыскусіі 18.VIII.64 г. быў арганізаваны 25-асабовы гурток у Ляўкове Старым.

Апрацавана таксама план актывізацыі арганізацыі вясковых самаўрадаў, асабліва тых, якія не надта выкарыстоўваюць фонд развіцця сельскай гаспадаркі.

Звернута ўвагу на ўстановы, пакліканыя да паслуг вёсцы. У 5 ГС-ах, малачарні, 4 СОП-ах і Аграднічай спулдзельні апрацавана праекты пашырэння паслуг.

Партыйны актыў рад нарадовых ведае, што без пашырэння паслуг нельга павялічыць прадукцыю збожжа, мяса, малака. Перапрацоўчая прамысловасць і паслугі — гэта неадлучная частка росту сельскай прадукцыі. Так гучыць адна з прапаноў гаспадароў Гайнаўшчыны ў адрас Гайнаўскага Камітэта для спраў сельскай гаспадаркі.

ЗЯЛЁНЫЯ ЎГОДДЗІ — ПРАБЛЕМА № 1

Зялёныя ўгоддзі, як сцвярджаюць гайнаўскія гаспадары, — адзін з галоўных рэзерваў гаспадаркі. У найбліжэйшыя гады гаспадары павялічаць збор сена на 3000 тон. У пасляз'ездавых нарадах гаспадары абавязаліся лепш даглядаць лугі, больш даваць на меліярацыю, лепш дбаць пра кансервацыю меліярацыйных равоў. Прытым зроблена адпаведныя крокі, каб прыспасобіць да працы над меліярацыйнай сістэмай хаця некалькі сотняў маладых людзей, сыноў вёскі.

(Працяг на стар. 5)

Мужчыны фота: Паўлючук

ГАЛДУАТЭР ЗМЯНЯЕ ТОН

Чым бліжэй выбары прэзідэнта ЗША, тым выразней відаць, што перамога будзе за дэмакратамі. Безрассудную ваяўнічасць Галдуатэра падтрымлівае толькі невялікая жменька крайніх прыхільнікаў вайны. Кандыдат дэмакратаў Джонсан, заклікаючы да міру і міжнародных пагадненняў, заваёўвае ўсё больш прыхільнікаў.

У такім становішчы, галдуатэраўцы спяшаюцца змяняць выбарчыя лозунгі і змякчаць тон выступленняў. Вось прыклады з апошніх дзён. Выбарчы штаб рэспубліканцаў стварыў «рабочую групу» для разгляду спраў «міру і свабоды». Паводле камунікату, група павінна заняцца «ўсімі сур'ёзнымі праблемамі замежнай палітыкі, звяртаючы асаблівую ўвагу на галоўнае пытанне — як захаваць мір ва ўсім свеце». Стварэнне гэтай групы разлічана толькі на прапагандны эфект. Доказам гэтага з'яўляецца факт, што гэтай групай кіруе Ніксан. А гэты палітык быў вядомы яшчэ з часоў, калі быў віцэ-прэзідэнтам, як прыхільнік так званага цвёрдага курсу замежнай палітыкі. Цяжка паверыць, што сёння ён мае іншыя погляды. Сёння і сам Галдуатэр выдае сябе за гарачага прыхільніка міру. У апошніх выступленнях ён ужо не прапагуе тэрмаядзернай вайны як найлепшага сродка расправы з камунізмам, не ўспамінае і аб планах перадачы дазволу прымяніць атамныя бомбы кіраўніку НАТО.

Справа ў тым, што ніхто ў ЗША не верыць мірным выступленням Галдуатэра. Вось некалькі фрагментаў з папярэдніх яго выступленняў: «Каб гэта залежала ад мяне, дык я заняў бы паўднёвы Кітай... Зрабіць гэта было б параўнаўча лёгка... Калі б гэта не пераканала кітайцаў, я збамбардаваў бы дарогі...»

Пяць дзён раней Галдуатэр гаварыў: «Я скінуў бы атамныя бомбы невялікай сілы на кітайскія лініі забеспячэння ў Паўночным В'етнаме або абстраляў бы іх з караблёў VII Флота».

На тэму Кубы Галдуатэр выказаўся пасля кубінскага крызісу: «Трэба зрабіць усё, — гаварыў ён, — каб знішчыць гэты ракавы нарост. Калі гэта азначае вайну, хай будзе вайна». Затым, ставячы пытанне, ці ЗША баяцца вайны з Кубай, сам сабе адказаў: «Калі не хочам рызыкаваць, дык можам капітуляваць адразу».

Аднак найвыразней сваю лінію выразіў Галдуатэр у лістападзе 1961 года ў інтэрв'ю для газеты «Нью Йорк Пост»: «Я перакананы, што ў адзін цудоўны дзень пачнецца вайна, сапраўдная, тэрмаядзерная вайна, або мы будзем зняволены без вайны. Не бачу, як можна пазбегнуць вайны праз пяць ці дзесяць год».

Як можна меркаваць хоць бы з дат, ваяўнічыя погляды Галдуатэра фармаваліся на працягу шэрагу гадоў разам з узнікненнем розных арганізацый для барацьбы з камунізмам, а не толькі ў час выбарчай кампаніі. Значыць, сённяшнія мірныя абяцанкі Галдуатэра — гэта салодкія словы ваўка, які з пэўнай мэтай улез у авечую скуру.

Гэтую з'яву можна ацаніць і як добрую, і як дрэнную. Добрую, бо пераконвае нас, што ў ЗША на поспех у выбарах можа лічыць такі палітык, які не страшыць свет найстрашнейшымі бомбамі. Дрэнную, бо яшчэ нейкая частка адарваных ад палітыкі або насякнутых ядам антыкамунізма амерыканцаў можа паверыць у «метамарфозу» Галдуатэра.

Ужо відочна перамога Джонсана ў выбарах. Цікава толькі, колькі галасоў збярэ Галдуатэр і з якіх штатаў. Бо ж вядома, што частка выбаршчыкаў з Поўдня і Паўднёвага Захаду будзе галасаваць за Галдуатэра толькі з-за яго антыкамуністычнай праграмы. Значная частка тых галасоў будзе ад прыхільнікаў вайны, лік якіх напэўна павялічыўся, нягледзячы на тое, што Галдуатэр прайграў у выбарах. Найбольш нас непакоіць факт, што ў палітычнае жыццё ЗША ўвайшоў крайне правы і фашызуючы элемент. Галдуатэра могуць хутка забыць, але не забудуць напрамак, які ён прадстаўляе.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ПАДУМАЦЬ, ПАДЛІЧЫЦЬ

НАШ КАМЕНТАРЫЙ

Для ўсіх сялян аднолькава важным з'яўляецца ўсё тое, што 6-га верасня сказаў у Варшаве гаспадар Цэнтральных дажынак Уладзіслаў Гамулка. 20 год таму назад звыш 6 мільёнаў гектараў памешчыцкай зямлі перайшло ва ўладанне былых батракоў і малазямельных сялян. Спрадвякові́я мары здзейсніла маладая народная ўлада.

Чаму тады наша дзяржава вымушана кожны год каля 3-х мільярдаў злотых аддаваць на пакупку збожжа ў капіталістычных краінах? Да вайны ж было наадварот — Польшча прадавала ўласнае збожжа.

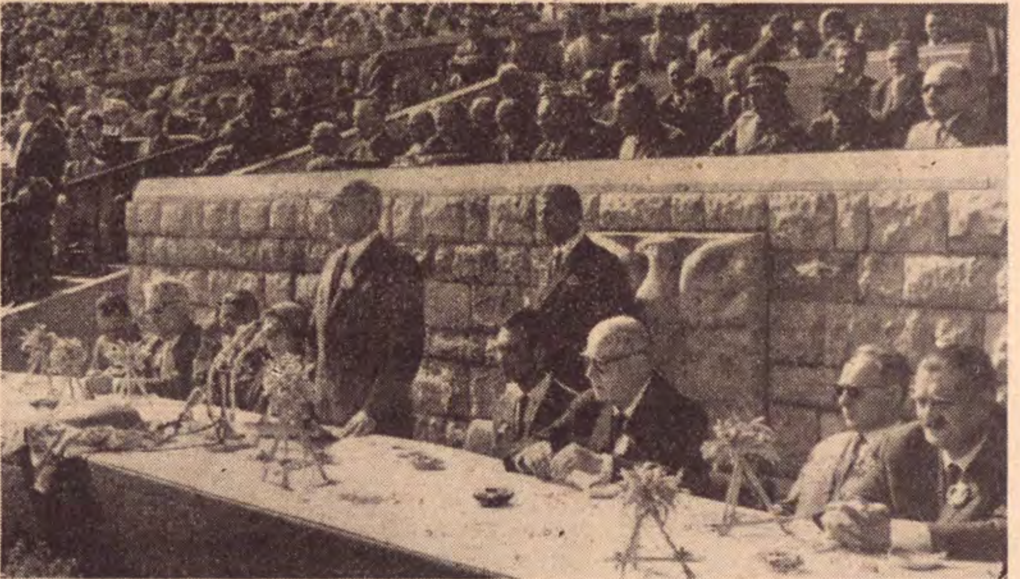
Супярэчнасці тут ніякай няма. Хопіць толькі крыху глыбей падумаць. **Цяпер сельскай гаспадаркай займаецца менш чымсьці палавіна гэтага ліку людзей, якія аралі і абсявалі зямлю да вайны.** Гэта і другая палавіна былых сялян знайшла прытулак і працу ў горадзе. Аказваецца аднак, што сельская гаспадарка па гэтай прычыне зусім не збяднела. **Наадварот, цяпер сяляне** (пералічыўшы на аднаго жыхара краіны) **прадукуюць на 1/3 больш збожжа і бульбы, звыш два разы больш мяса, тры разы больш цукровых буракоў, два разы столькі воўны і яек, ды паўтара раза больш малака. Бачым тады, што прадуктаў вясковага паходжання ў нас цяпер многа больш чымсьці было да вайны.** Калі мы вымушаны купляць збожжа за граніцай, дык гэта абазначае, што яшчэ вышэй узрос наш апетыт, што і рабочы і селянін не адымае цяпер сабе ад роту, не задавальняецца смакам сухога хлеба.

Таму вельмі важна, каб кожны селянін — на дзяржаўнай, спу дзельчай і аднаасобніцкай гаспадарцы — поўнасцю выкарыстаў усе магчымыя рэзервы. Перш за ўсё адносіцца гэта да кармавых запасаў для жывёліны. Мінулагодняя і сёлеташняя засухі не спрыялі для прадукцыі кармоў. Дзяржава, зразумела, не пакідае сялян выключна на ўласныя сілы. **Зараз у распараджэнне сялян дзяржава са сваіх запасаў ставіць больш на звыш 40% высакаякасных кармоў чымсьці ў мінулым годзе.** Найлепш аднак, калі селянін сам задбае пра корм для сваёй жывёліны. Вялікую выручку даюць тут сіласы. Разумны гаспадар намагаецца, каб на адну жывёліну прыпадала больш-менш па 25 цэнтнераў сіласу. Тады круглы год можна будзе дастаўляць у малачарню аднолькавую колькасць малака. Гэта чысты даход.

Згодна са спрадвечным звычаем нашыя сяляне рэжуць некалькітыднёвыя цяляты. Практыка паказвае, што многа лепш падгадаваць цяля да 100 кг жывой вагі. На гэтакі ялавік вышэйшая ў нас цяпер цана.

Многа, многа яшчэ іншых фактараў спрыяе паспяховаму развіццю сельскай гаспадаркі. Гаварыў аб іх І-шы сакратар ЦК ПАРП тав. Уладзіслаў Гамулка. Агульна называем іх агравмінімум. Кожная вёска мае ў нас свой аграмінімум. А вось сельскагаспадарчыя гурткі павінны сачыць за тым, каб праграма аграмінімум поўнасцю ажыццяўлялася. Гэтая сялянская арганізацыя налічвае цяпер каля 1-го мільёна 400 тысяч сялян, у яе распараджэнні машынатрактарны парк, вартасць якога звыш 5,5 мільярдаў злотых.

У бліжэйшай пяцігодцы на сельскую гаспадарку прызначаецца каля 180 мільярдаў дзяржаўных і сялянскіх залатовак. Гэты грамадны капітал у спалучэнні з ахвярнай працай сялян павінен падняць нашу сельскагаспадарчую прадукцыю да перадавога ўзроўню ў свеце, а перш за ўсё павінен вызваліць нас ад замежнага імпарту прадуктаў сельскагаспадарчага паходжання. (вр)

На здымку: Варшава, 6 верасня 1964 года. Гаспадар Цэнтральных дажынак Уладзіслаў Гамулка чытае свой даклад. Побач прадстаўнікі ўрада, палітычных і грамадскіх арганізацый.

Фота ЦАФ — Лянгда

СПОРТ

Рэкорды эстафеты пахнуць медалямі

Не зусім прыемныя ўспаміны спалучаюць польскіх лёгкаатлетаў са стадыёнам Мюнгерсдорф у Калоніі. Пяць год таму на гэтым прыгожым аб'екце наша мужчынская зборная зазнала 10-пунктовага паражэння.

І вось у суботу і нядзелю (12, 13 б.м.) на гэтым жа стадыёне ў Калоніі палякі перамаглі лёгкаатлетаў ФРГ розніцаю 33 пункты. Гэтага ніхто не прадбачыў, ані ў польскай камандзе, ані ў нямецкай, ані сярод тысячы балельшчыкаў. Наша паражэнне ў 1959 годзе выраўнялася з вялікім лішкам.

Захапляючы ход барацьбы мелі эстафеты — 4x100 і 4x400 м. Абедзве закончыліся вельмі добрай перамогай палякаў над найлепшымі камандамі ў Еўропе, прэтэндэнтамі да алімпійскіх медаляў. У абодвух выпадках устаноўлена новыя рэкорды Польшчы, а вынік у бегу 4x100 м — 39,4 з'яўляецца толькі на 0,3 секунды горшы ад рэкорду свету, які належыць спрынтэрам ЗША.

У гэтым самым часе ў Лодзі, цудоўна праславіліся нашыя жанчыны. Таксама ў барацьбе з лёгкаатлетамі ФРГ эстафета 4x100 м устанавіла новы рэкорд свету ў часе 44.2. Вынік гэты з'яўляецца лепшым на 0,1 сек. ад папярэдняга рэкорду спрынтэрак ЗША. Трэба, прытым, дадаць, што гэты вынік мог быць яшчэ лепшым. Пёнткоўская, якая была на першым забегу, не найлепш выйшла з блокаў, шмат страціла на першых метрах. Польскі жаночы спрынт перажывае зараз «залаты перыяд». Штоправда і раней былі польскія прозвішчы на спісках чэмпіёнак Алімпіяд і Еўропы, але за гэтыя поспехі мы былі ўдзячны толькі Станіславе Валясевіч. Сёння маем чацвёрку бягунь, якія маюць вынікі на 100 м ніжэй 11,7 секунд. Яны з'яўляюцца ў стане пасягнуць на вынік 44 сек. і пэўна імкнуцца да залатога медаля на Алімпійскіх Гульнях.

Гэта плюсы тым больш цэнныя, што вынікі падаюць у пярэдадні Алімпійскіх Гульняў.

Л. ТАРАСЕВІЧ

ПАПРАЎКА

У мінулым нумары ў артыкуле «Людзі панчошна-трыкатажнай фабрыкі «Кім» памылкова напісана, што гэта фабрыка знаходзіцца ў Мінску, замест — у Віцебску.

НЕ ТАК ДАЎНО, АДНАК... 3)

ХРЭН НЕ САЛОДШЫ ЗА РЭДЗЬКУ

Палітыка, якая ў тэорыі мела быць федэральнай, на практыцы ажыццяўлялася на ўзор інкарпарацыйны, эндэцкі. Рабілі гэта не толькі кадры нацыянальнай дэмакратыі, але таксама людзі, якія афіцыйна былі за федэральнай праграмай. З чаго гэта выводзілася? Пілсудскі ўсведамляў сабе, што прыласканнем правадыроў беларускага нацыяналізму не зможа зрабіць сабе сур'ёзных уплываў у масах, а ўступленне ў федэральныя адносіны з «Беларускім урадам» у выніку давядзе да аслаблення акупацыйнага рэжыму і ўзросту рэвалюцыйных і антыпамешчыцкіх настрояў сярод беларускіх мас.

Зусім іншае становішча адносна нацыянальна-вызваленчых імкненняў беларусаў займала Нацыянальная дэмакратыя. Як вядома, да моманту рэвалюцыі ў Расіі, найбольшую небяспеку для Польшчы яна бачыла ў нямецкім імперыялізме. Нацыянальна-дэмакратычны лагер прапаведваў погляд, што анархізаваная Расія знаходзіцца ў цяжкім становішчы, што не прадстаўляе яна для Захаду дастаткова моцнай апоры супраць Германіі, што, такім чынам, у Еўропе патрэбнай з'яўляецца сільная польская дзяржава, якая будзе ўтрымліваць у будучыні дружалюбныя адносіны з буржуазнай Расіяй. Пасля рэвалюцыі ў Расіі эндэцыя ўтрымлівала ўжо становішча, што Антанта павінна «...Расію замяніць Польшчай, і то Польшчай сільнай. Гэта павінна быць галоўным напрамкам нашай палітыкі». [1])

У мемарыяле з ліпеня 1917 г. п.з. «Сярэдня і ўсходнееўрапейскія пытанні» Раман Дмоўскі дамагаўся далучэння да Польшчы земляў, «дзе заходняя г. з. польская цывілізацыя, запусціла глыбокія карэнні, дзе ёсць значны працэнт палякаў, або дзе большасць насельніцтва каталіцкага», значыць, губерні: ковенскую, віленскую, гродзенскую, частку мінскай і Валыні. На ўсходнюю палітыку эндэцыі, якая прадстаўляла інтарэсы абшарнікаў магутны ўплыў аказваў той факт, што на гэтай тэрыторыі ў руках польскіх абшарнікаў было ад 28 да 63,2 працэнтаў зямлі. Анексіяністыцкія асновы палітыкі эндэцыі адносна тэрыторыі, якую насялялі беларусы і літоўцы Р. Дмоўскі апраўдваў тэорыяй народаў «гістарычных і негістарычных». 27.II.1917 г. на пасяджэнні КНП выступіў са спецыяльным палітычным дакладам, у якім даказваў, што «прызнанне прынцыпаў свабоды народаў і самавызначэнне народаў уводзіць у палітыку вялікую змену, бо дзякуючы гэтым прынцыпам імкненні нават дробных народаў набіраюць вялікай сілы і значэння. Вызваленне Польшчы, вызваленне аўстрыйскіх народаў — гэта рэальная справа, але камплетнае вызваленне Літвы ці Русі можа быць толькі ілюзорнае... Каб магчы быць незалежным, трэба даспець». Літва і Украіна, не гаворачы ўжо аб Беларусі, не мелі на думку Дмоўскага — права на самавызначэнне, бо да гэтага не даспелі.

Са становішчам Р. Дмоўскага ў гэтай справе не згаджаліся нават вядучыя дзеячы. К.Скірмунт зрабіў Дмоўскаму закід, што той адвольна дзеліць народы. Сцвярджаў ён пры гэтым, што «крытэрыі спеласці народаў да незалежнага жыцця не ўстаноўлены. Такое становішча магло б сустрэцца з вострай крытыкай на Захадзе, зрабіць немагчымымі для нас усялякія перагаворы з літоўцамі і беларусамі». [2]) Апазіцыйнае становішча К. Скірмунта падыктавана было бадай тактычнымі меркаваннямі. Эндэцыя сутаргава трымалася інкарпарацыйнай праграмы і рабіла ўсё, каб збіць федэральныя тэндэнцыі ППС.

Аднак ад лістапада 1919 г. пачалося збліжэнне адносна беларускай справы становішчаў эндэцыі і лагера Пілсудскага. Доказам гэтага працэсу была дэкларацыя правадыра Нацыянальнага народнага аб'яднання Леапольда Скульскага, аб'яўлена 25.XI.1919 г., якая сцвярджала, што Віленшчына і Гродзеншчына павінны быць далучаны да Польшчы. Літва сама будзе хацець саюза з Польшчай. Усходняй Беларусі трэба даць аўтаномію і асвоіць з ідэяй польскай дзяржаўнасці.

Нацыянальныя аспірацыі беларусаў тапталіся не толькі адмаўленнем правоў дзяржаўнага жыцця. Рабілася гэта таксама і ў культурных справах. Вацлаў Іваноўскі сцвярджае, што «ўшанаванне правоў беларускай мовы ў адміністрацыйным жыцці зводзіцца да нуля»[3]). Нават у Мінску «не прыймаюць заяў напісаных па беларуску»[4]).

Нецярпімасць адносна беларусаў дыферэнцырава-

У Саколцы зрух

10 жніўня г.г. у Саколцы адбылося пасяджэнне Праўлення аддзела БГКТ прысвечанае ў асноўным абмеркаванню далейшага развіцця дзейнасці нашага таварыства на Сакольшчыне. Старшыня Аддзела А. Рафаловіч ва ўступным слове да дыскусіі асаблівую ўвагу звярнуў на патрэбу актывізацыі працы гурткоў. Вакол гэтага пытання і сканцэнтравалася дыскусія. Відаць справа ўсім ляжала на сэрцы. Але нават найлепшыя імкненні праўлення не змогуць даць пажаданых вынікаў, калі яно не патрапіць згуртаваць вакол сябе дастаткова аператыўнага і ахвотнага да працы актыву. І, вядома, найлепш, калі ён пад рукой. Таму на прапанову А. Рафаловіча праўленне вырашыла: перш чым прыступіць да парадкавання працы ў вясковых гуртках, упарадкаваць працу гуртка ў Саколцы і на яго базе стварыць надзейны актыў для Аддзела. На гэтым жа пасяджэнні, на прапанову члена праўлення Ольгі Паўлючук, пастаноўлена высылаць на вёску лектараў, якія папулярызавалі б нашы дасягненні не толькі ў культурнай і грамадскай галінах, але і ў галіне тэхнікі, гаспадаркі і г.д.

Неўзабаве адбыўся сход гарадскога гуртка. Праходзіў ён у творчай атмасферы. Нягледзячы на тое, што гурток не збіраўся ўжо два гады, і за гэта яго праўленню належаліся суровыя словы крытыкі, удзельнікі сходу аднак сканцэнтраваліся на будучай працы. Відаць не малую ролю адыграла тут і новае памяшканне Аддзела. Даволі прасторнае, у якім шмат чаго можна зрабіць. Кожны з выступаючых цешыўся з гэтага факту. На гэтым сходзе палі наступныя прапановы: арганізаваць святліцу, пры ёй, у сваю чаргу, стварыць мастацкі гурток; наладзіць прэсавыя, дыскусійныя і танцавальныя вечарыны. Пастаноўлена было таксама ліквідаваць залегласці ў складчынах (ахілесавая пята ўсіх гурткоў) і прывесці ў парадак памяшканне Таварыства. Сход выбраў таксама новае праўленне, якое ўзначаліў Анатоль Севасцьянюк.

Што пастановы не засталіся мёртвай літарай сведчыць факт, што ў кароткім часе значна павялічыліся ўплывы са складчын, а памяшканне Таварыства ў Саколцы блішчыць не толькі свежа памаляванай падлогай, але і чыстымі сценамі, сталамі і парадкам. Усё зроблена грамадскім чынам, у якім асабліва выдзяліліся Леанід Пятрашкевіч і Віктар Рагацэвіч.

Усё гэта сведчыць, што ў працы нашай сакольскай арганізацыі наступае зрух. Ці ён на доўгую мэту? Хочацца верыць, што так. Ёсць добры напрамак і арганізатары, павінен знайсціся адпаведны актыў. А тады справа ў паслядоўнай рэалізацыі задач. Варта адзначыць добрую працу новага інструктара на сакольскі Аддзел Сяргея Крышэня. Жадаем далейшых поспехаў.

(рл)

лася залежна ад таго, ці беларусы былі каталікамі ці праваслаўнымі. Станіслаў Касакоўскі сцвярджае, што «палітычныя ўказанні маем ясныя: на тэрыторыі Міншчыны беларусізм падтрымліваецца як забеспячэнне супраць Расіі, на тэрыторыі Брэсцкай акругі гэта лішняе. Бярэцца пад увагу толькі падтрымка культурных імкненняў, а не палітычных. У гэтак званай Беларусі будзе або польскасць, або рускасць, усялякая падтрымка беларусізму штучна яго стварае, але і гэта не здолее прыдаць яму дастатковай сілы, на толькі, значыць, трэба манеўраваць, на колькі імкнецца ён да пераадольвання ўплываў рускіх. Напрыклад, калі насельніцтва просіць рускую школу, даецца яму беларускую школу»[5])

Трэба падкрэсліць, што справы беларускай культуры трактаваліся неаднолькава таксама залежна ад палітычнага становішча. Так, напрыклад, перад абліччам мірных перагавораў з Савецкай Расіяй у Мінску вяліся размовы з «Беларускім урадам». Пілсудскі, прагнучы вымусіць на беларусах падтрымку польскіх патрабаванняў у магчымых мірных перагаворах, ішоў на «значныя культурна-фінансавыя канцэсіі», выключаючы адначасова трактаванне прадстаўнікоў беларускай інтэлігенцыі ў Мінску як урада. Як вядома да перагавораў не дайшло. Перамагла ваенная канцэсія. У гэтым становішчы не магло быць гутаркі аб якіх-небудзь уступках з боку Пілсудскага беларусам.

ЭДУАРД РАДЗЕВІЧ

1) Roman Dmowski: KNP t. 4 protokół Nr 92.
2) AAN, KNP, t. 4 protokół 92.
3) гл. Memoriał Wacława Iwanowskiego.
4) Там жа.
5) APAN, Dariusz 1 5/1 s. 40/42.

Вясковыя дзяўчаты

Вечарам ходзяць па вёсцы,
Гукаюць вяснянкі вёсны.
Цэлы дзянёк у полі
Ручкі лянок палолі.
Ім бы на плечы хлапечыя
Лёгкімі пёркамі легчы,
Пяшчотна іх абдымаць,
Толькі хлапцоў няма.
Дзе яны, тыя дужыя,
Дружаць з якімі сцюжамі?
Мусіць ад рук адбіліся,
Клятвай навек не скаваны?
Ці гэта для іх зрабіліся
Сумнымі дні вясковыя?
Ці дзе ім нялёгка прышлося
І затрымацца трэба?
А можа па краю калёсяць,
Шукаючы лёгкага хлеба?
А ў вечарніцы ціхія
Дзяўчаты, як грушкі дзікія,
Пояцца чыстымі росамі.
Гутаркі водзяць з калоссямі.
Смуглымі гнуткімі целамі
Маладзічок любуецца
І збажына самлелая,
І анямелая вуліца...

★

Як з яечка птушкі,
Выбеглі з хацінкі
Рыжыя вяснушкі,
Босыя цыпкі.
Зялёны певень
Узмахнуў крыламі —
Ажыла, запела
Зямля пад намі.
Сарокі
Плёткі
Прадаюць любоўна,
А мы — лябёдкі —
У свой бульбоўнік.
Пяём спрасоння:
Дзень добры, сёння!
Гайдаюць сосны
На хваінках сонца.

★

Сонцу, яму вядома,
Каго прывітаць спачатку.
Прачнецца — адразу на Нёман.
Сядзе ў рыбацкую чайку.
Закіне у тоні невад —
І паплыло на неба.

Данута Бічэль-Загнетава

Сёння прапануем нашым чытачам вершы Дануты Бічэль-Загнетавай. Паэтэса нарадзілася ў 1938 г. у вёсцы Біскупцы, Лідскага раёна, Гродзенскай вобласці. Бацька — селянін. Закончыла Педагагічны інстытут імя Янкі Купалы ў Гродне. Тут жа і жыве. Працуе настаўніцай беларускай мовы і літаратуры. Першую паэтычную кніжку «Дзявочае сэрца» выдала ў 1961 г. У дарозе зборнік «Нёман ідзе».

Мяне лета ў горадзе скоўвае.
Я — сялянка, жанчына вясковая.
Без работы баліць паясніца,
Серп зублёны начамі сніцца,
Я вяртаюся у жаданае.
У дзявочае,
У нядаўняе.
З непрывычкі стала заслабая,
Не зжынаюся з дужымі бабамі,
Я ад крыўды амаль раву,
Перавяслы тугія рву.
І ні стомы, ні пылу, ні часу,
Нават болю не прыкмячаю.
Зноў жняя
У свой род прынятая.
Ох, як пахне трава прымятая...

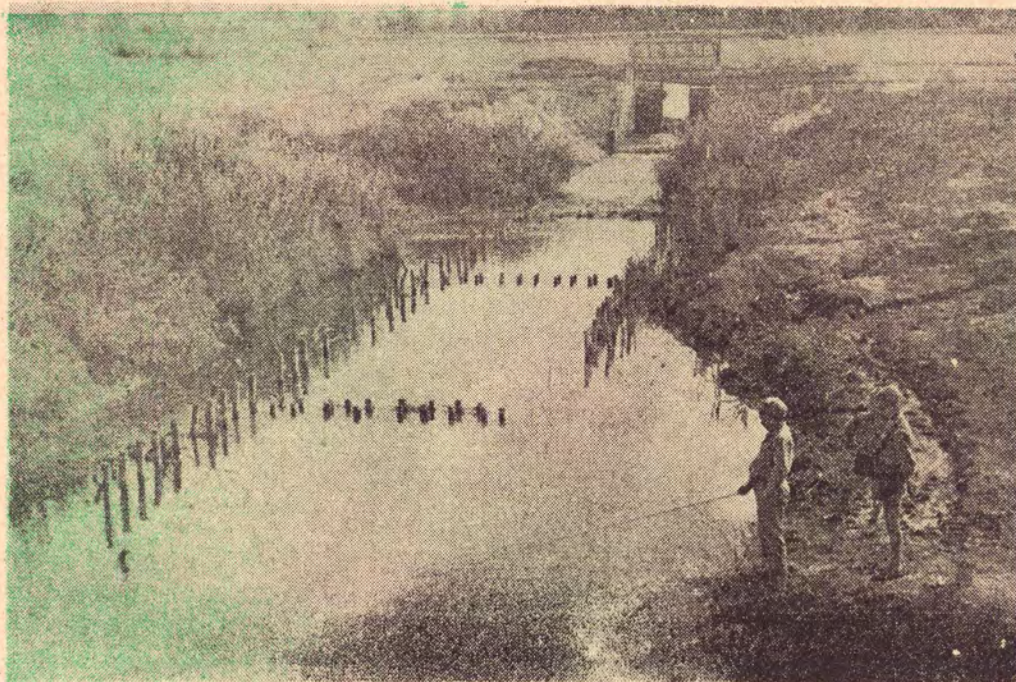
Ты напаі мяне з крыніцы сэрца,
Што ад крыніц прынёманскіх бяздонней.
Сагрэй мяне ў раллі сваіх далоней —
Ва мне лісточак кожны разаўецца.
Я стану дрэвам цвёрдым і вялікім,
Пад навальніцай злою не сагнуся.
Я для цябе — вярбовая галінка
І каташкамі да цяпла хінуся.

ЛЯ АРЛЯНКІ

Яшчэ два гады таму назад была тут гэтакая дрыгва, што зусім не можна было дабрацца да рэчкі. Цяпер прасторныя лугі ля рэчкі Арлянкі зменіяраваны. Усё зараз залежыць ад таго, ці чалавек патрапіць выкарыстоўваць тэхніку для свайго дабра, ці не. Некаторыя факты паказваюць, што ў наваколлі Орлі нават звычайнымі застаўкамі на меліярацыйных канавах не заўсёды ўмеюць як след карыстацца.

Тэкст і фота
В. Рудчык

Амністыя

У сувязі з дваццатай гадавінай утварэння Народнай Польшчы 22.VII.64 быў выдадзены дэкрэт аб амністыі. Паколькі многія праблемы гэтага закону цікавяць шырокія кругі чытачоў «Нівы» падаем кароткі перагляд асноўных пытанняў урэгуляваных дэкрэтам.

Асноўнай пастановай закону аб амністыі з'яўляецца дараванне турэмнай кары да аднаго года і змякчэнне кары да двух год турмы за правіннасці зробленыя перад 22 ліпенем 1964 года. Больш шырока прымяняецца амністыя ў адносінах да жанчын, якія маюць на ўтрыманні прынамсі адно дзіця да 14 год, або якія скончылі 55 год жыцця, а таксама да мужчын звыш 60 год і моладзі да 18 год. (У гэтым апошнім выпадку амністыя прымяняецца толькі да турэмнай кары і грашовага штрафу, а не адносіцца да папраўчага дому). У адносінах да гэтай катэгорыі асоб даруюцца турэмныя кары да двух год і змякчаецца да паловы турэмнай кары да трох год. Пры няўмысных правіннасцях змякчэнне кары да паловы прымяняецца ў адносінах да прыгавораных на турэмнае зняволенне да пяці год.

Ужо з гэтага вынікае, што амністыя прымяняецца перад усім да тых, хто ў асноўным дапусціўся менш цяжкіх правіннасцей. Пацвярджаюць гэта далейшыя пастановы дэкрэта. Незалежна ад кары, на якую прыгавораны абвінавачаны, ён не карыстаецца з амністыі, калі быў ужо караны за такую самую правіннасць (рэцыдывіст). Не прымяняецца амністыя ў адносінах да прыгавораных за хуліганства, хабарніцтва, разбой, платны пратэкцыянізм, сабатаж і шкодніцтва.

Даруюцца грашовыя штрафы да 5000 зл., калі яны наложаны як самастойная кара. Калі ж штраф выступае побач з карай турмы або арышту, ён даруецца толькі тады, калі наложаны ў колькасці не большай чымсьці 1000 зл. Штрафы ў размерах вышэйшых не падлягаюць амністыі, г.зн. што калі хто, напрыклад, прыгавораны на 6 месяцаў турмы і 1500 зл. штрафу, то на аснове амністыі — турэмная кара даруецца яму поўнасцю, а 1500 зл. штрафу мусіць ён заплаціць.

Незаплачаныя судовыя кошты даруюцца, калі падлягае дараванню асноўная кара турэмнага зняволення, або штрафу, хаця гэтая кара была ўжо адбыта.

(Працяг на стар. 5)

МАРНАТРАЎСТВА ЗВАНАЕ АСЦЯРОЖНАСЦЮ

Млын швграў — гэта ўсё, што засталося з іх асцярожнасці.

У Навасёлках, за гумнамі, над рэчкай Супраслю, тырчаць разваліны млына. Ён не стары, няма ў ім страхаў. Будавала яго тройка швграў — не бедных і не багатых. Перад вайною вымуравалі яны будынак, а пасля вайны ўзяліся ставіць драўляныя канструкцыі ў лянівых водах Супраслі. Цяпер тыя канструкцыі адыгрываюць ролю дзіравага маста, а ў пустаковай мураванцы доўгія годы шумелі святочныя забавы (малолі пыл ножкі заўзятых танцорак).

Што сталася?

У млыне не страшыць, але швграм нагнала белага страху першая хваля падаткаў на прыватную ініцыятыву ў пяцідзесятыя гады. У момант зніклі яны з-над рачнога плёсу, машыны прыхавалі.

Сам не гам і каму не дам — згніе, зіржавее.

Потым была магчымасць атрымаць пазыку для заканчэння будовы, але швгры ва ўсім нюхаюць хітрасць, падступнасць.

На лаўцы пад плотам талкавалі гаспадары:

— Я, пане, сам здаў бы млын, стаў бы «жандовым» млынаром, так як Шынкевіч у Крынках ці Карпінскі ў Нетупе, або Бура ў Бандарах...

— Ім не баліць галава, адкуль браць грошы на дарагія рамонты...

— Дзе як дзе, але ў млынароў манкаў не бывае, — падмаргнуў трэці гаспадар.

Навасёлкаўцам надакучыла валачыцца блізкі свет, каб намалоць мяшок - другі пытляванкі. Аднак не можна сказаць, што людзі надта абразіліся на швграў. Нават задаволены тым, што яны абселі, пусцілі ўсё ў пустапаш.

— Не разбагацеюць!

Гэтыя словы адносяцца не толькі да недаверлівых швграў. Вёска мае сотні тысяч дарэмных грошай на рахунку ФРР. І адначасна не мае нічога, ні кала, ні двара — ані малатарні, ані трактараў, словам, ніякай сельскагаспадарчай тэхнікі (трактарыст Лёва працуе ў суседнім, залуцкім сельскагаспадарчым гуртку).

Мо' Навасёлкі не любяць, ненавідзяць тэхніку? Няпраўда! Залуцкая малатарня гудзела тут як шалёная, малаціла, аж міла глянуць, ды не паспела ўсіх пацешыць. Залукі забралі яе назад, не ўступілі просьбам. Солтыс Ёзік Бурса раскладае рукі:

— Зараз сеяць трэ' ісці і не кончым малаціць! Казалі Залукам — пачакайце пару дзён, не забірайце малатарні, больш даходу наробіце сабе....

Нічога не зробіш — **іх малатарня, іх права.**

У Навасёлках таксама прабавалі ўстанавіць сваё права, гэта значыць, стварыць сельскагаспадарчы гурток. Не раз прабавалі.

— Ага, або хіба пераканаеш іх, мужчын нашых, — пачуў я ў кухні голас маладой гаспадыні.

— Малатарню купілі б, і крайзегу, і млынок, — шкадуецца солтыс. — Нашы людзі хапаюцца на астатку, у хвасце за другімі...

Захочуць хапіцца ды не будзе за што. Навасёлкаўскі капітал ФРР замарожаны, праз год-паўтара адбяруць яго суседнія сельскагаспадарчыя гурткі, якіх поўна ў аколіцы. — Хутка адмарозяць, зробяць абарот на куплю ніколі не лішніх машын.

Варажу Навасёлкам невясёлую будучыню. Хто ведае, можа спраўдзяцца Бурсавы словы, тады давядзецца купляць вясковую малатарню, крайзегу ці млынок па стопрацэнтавых цэнах. Аб тым, што раней ці пазней прыдзецца купляць — няма чаго сумнявацца. У наш век машыны патрэбны, як хлеб, як вада і паветра. Стопрацэнтавыя цэны акажуцца непамерна высокімі малюткай вёсцы. Зрэшты, мабыць, непатрэбна бядую: у жыцці часта здараецца, што тавар набываюць не таму, што ён добры, але таму, што ён дарагі...

Недаверлівасць называюць у Навасёлках **асцярожнасцю** з тых пор, калі землямер-невук павынаходзіў на лясунскіх палосках IV, а нават III класы зямлі (дзесьці пад Багонкам).

— Ля, — кажа Юравец, — бачу, піша ён мне IV клас. Добра, што хаця не сёмы або які-небудзь восьмы клас. Думаю, падаткі паменшаюць, а тут наадварот... халера іх зналася на гэтых класах...

Землямерскае свінства грамадская рада выпраўляла, прызнаючы пагалоўна высокія ільготы, але ў паперах (планах) памылку маглі выцерці толькі міністэрскія глебазнаўцы. Яны мацалі баразны, мацалі, ды цвёрдь паабяцалі ратунак яшчэ да асенняй сяўбы (пэўна, ужо выканалі абяцанку, солтыс спадзяваўся іх з дня на дзень). Цяпер Юравец напэўна дакладна дапільнаваў сваіх класаў. Асцярожны гаспадар!

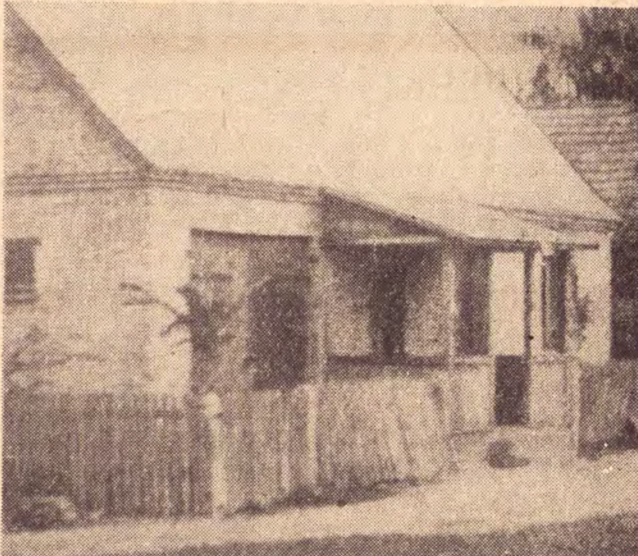
Асцярожны гаспадар — гэта такі гаспадар, які плаціць найменш падаткаў. У Бурсавых солтысаўскіх кнігах фігуруе 106 плацельшчыкаў, хат у вёсцы штосьці каля 50.

— Дзеляць зямлю на братоў, сыноў, дочак, жонак і невядома каго. Абы паменшыць гаспадарачкі, абы замест падатку быў падатачак, от, такі невялічкі, на пару соцень злотых...

Гэтым не хачу цвярдзіць, што мясцовы люд не верыць у мажлівасці павелічэння ўраджайнасці роднай зямліцы, хаця, праўду кажучы, на ёй зможа вырасці адно сыпкая, смакавітая бульба (некаторыя кантрактуюць свіней). Навасёлкаўскія людзі ў пагоні за штучнымі ўгнаеннямі патрапяць дабрацца да ГС-аўскіх складаў у далёкім мястэчку Крынкі і раскупіць дачыста каліевыя запасы, пакуль сонныя мяшчане згледзяцца ды прыбягуць на разбор шапак...

— Асцярожны гаспадар! Бач ты яго, прыпёр з Крынак гару мяшкоў з каліем!!

САКРАТ ЯНОВІЧ
фота аўтара

Святліца. Сяргей запэўніў мяне, што аздобны павук, які я бачыў пад столлю, вісіць трэці-чацвёрты год, а занавескі на вокнах зроблены з сцэнічнай заслоны, якую даўным - даўно набылі за даход з выязднога прадстаўлення ў Сукавічах. Няцаўна ў Навасёлках створана — ужо другі раз — гурток ЗМВ і сарганізавана даходную вечарыну, каб як гаворыцца, раскруціць працу сярод вясковай моладзі. Арганізатару вечарыны гарадоцкая міліцыя пастаралася 900 зл кары з заменаю на 40 дзён арышту, а беластоцкая пракуратура чым хутчэй прыслала наказ ісці ў гэты арышт... На шчасце, наказ аказаўся звычайнай канцылярыйнай памылкаю, у навале спраў не зглездзелі, што кара аплачана акуратна. Гэты факт стаў вадою на млын (не, не швграў), які мае змалоць моладзь, пераканаць яе да навасёлкаўскай асцярожнасці. Старыя сцвердзілі:

— Жывеш, хлеб жуеш і не высоўвай носа...

Святочныя кветкі бабулі са Скраблякоў

Скрабляк! — добрая беларуская вёска, закінутая сярод лесу 30 жніўня перажыла яна не абы якую ўрачыстасць. Збор плёну сваёй працы. Такое свята заўсёды радаснае, вясёлае і ўдзячнае. Тым больш, калі гаспадар улажыў многа працы, каб плён быў лепшы. Скраблякі святкавалі вялікае свята, прымалі новапабудаваную школу ў сваёй вёсцы. Яна была тут патрэбная, вельмі патрэбная, вельмі чаканая. І вось увайшлі, урэшце, у яе парогі дзеці з біццём сэрц. Малых, але прагных ведаў.

Ведаем, што школа ў Скрабляках збудавана грамадскім чынам. Каштавала 450 тысяч злотых. Ведаем, што людзі не пашкадавалі сіл — працавалі вельмі многа. Ведаем, што пры будове гэтай школы бабулі скрабляцкія прымалі ўдзел і яны прынеслі кветкі на адкрыццё. Пішам аб гэтым, бо цешымся, бо Скраблякі — беларуская вёска сярод беластоцкіх лясоў аказалася добрай сям'ёй.

Адкрыццё школы збеглася з гадавінай выбуху II-ой сусветнай вайны. У сувязі з гэтым на ўрачыстасці былі прадстаўнікі Савецкай Арміі. Ад нашых улад быў І-шы сакратар Павятовага Камітэта ПАРП і намеснік інспектара асветы на Беластоцкі павет. (вл)

ГАЙНАЎКА Ў КОНКУРСЕ

Ведаем ужо, што конкурс на чысціню гарадоў працягваецца. Зараз паглядзім, што ён даў Гайнаўцы.

Будова вуліцы XX-годдзя разам з тратуарамі і кветнікамі (вуліца асфальтаваная); прыгожы сквер на скрыжаванні вуліц Варынскага і 1-га Мая; месца стаянкі для ПКС, пры якім таксама зроблена сквер і кветнікі; загаспадараванне парку адпачынку каля дома культуры «Гурнік»; спартыўная пляцоўка ў квартале «Міленіум»; 600 дрэў, якія пасаджана ўздоўж вуліцы Дольнае. Разам вартасць гэтых прац у Гайнаўцы сягае 950 тысяч злотых.

Конкурс здае экзамен. (вл)

МЕСЯЦ СФОС

ВЯЛІКАЯ ПРАЦА

Верасень — месяц СФОС-у, арганізацыі вышэйшага прызначэння, арганізацыі, якая будуе краіну. Узнікла яна 8 мая 1945 года па ініцыятыве і пад кіраўніцтвам тагачаснага слёнска-дамброўскага ваяводы Аляксандра Завадскага, як камітэт дапамогі Варшаве. За першыя месяцы Слёнск выслаў Варшаве будаўнічых матэрыялаў на 50 мільёнаў злотых і адначасова заклікаў іншыя ваяводствы пайсці па яго прыкладу. Такі быў пачатак, а потым?

Потым, да 1963 года СФОС сабраў звыш 4 мільярдаў злотых. Збор за 1963 год раўняецца 690 мільёнам.

За гэтыя грошы зроблена 9.612 розных інвестыцый. Некаторыя: у Варшаве — Старэ Мяста (300 мільёнаў зл.), Стадыён X-годдзя (50 мільёнаў), Нарадовая Філармонія (50 мільёнаў), Торвар (30 мільёнаў), Віляноў (93 млн), Ратуша ў Беластоку (3,9 млн.), Старэ Мяста ў Гданьску (14 млн), Парк Культуры і Адпачынку ў Катавіцах-Хажове (86 млн), Аперэта ў Лодзі (28 мільёнаў), Тэатр Размаітасцей у Вроцлаве (4,5 мільёна). А цяпер?

Цяпер СФОС будуе пункты аховы здароўя на вёсках. У 1965—70 гадах іх збудуецца каля 2000, толькі, колькі нам у асноўным яшчэ цяпер трэба.

Для школ СФОС пастанавіў даць 20 мільёнаў зл. на палітэхнізацыйныя прылады і дапаможнікі. Так у скарачэнні выглядае яшчэ адзін твор памершага нядаўна старшыні Дзяржаўнага Савета ПНР Аляксандра Завадскага. (вл)

Закладка бруку

Нядаўна ў Дубічах Царкоўных на вуліцы, якая спалучаецца з дарогай Дубічы — Орля, распачалася закладка бруку. Дагэтуль гэтая вуліца была самай дрэннай у вёсцы, ніколі яна не мела цвёрдай маставой. У часе дажджоў вязкае балота залівала яе.

Па ініцыятыве мясцовага прэзідыума ГРН пачалася будова цвёрдай маставой і закладка бруку. Да гэтага часу зроблена ўжо 100 метраў вуліцы. Брук кладуць тры брукары — Мікалай Чаркецкі, Іван Падлашчык і Рыгор Петручук з Нараўкі. Работа ідзе спраўна. За некалькі месяцаў брук будзе зроблены і прыемна будзе прайсці па новай вуліцы.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Сельскагаспадарчы гурток у Рэпісках

У нашай вёсцы існуе сельскагаспадарчы гурток. Нядаўна прывезлі ў вёску камбайн. Маладыя хлопцы пайшлі вучыцца на трактарыстаў, бо прызначана яшчэ таксама трактар «Урсус — 25» з прычэпай і іншымі сельскагаспадарчымі прыладамі.

Аляксандр Варанко
Рэпіска

ГАСПАДАРСКІ РОЗУМ НА ГАЙНАЎШЧЫНЕ

(Працяг са стар. 1)

У павеце ўжо рэалізуюцца праекты выкарыстання рэзерв у занядбаных і слабых гаспадарках. І яны крыюць у сабе вялікія мажлівасці росту прадукцыі, і то танным коштам.

ДАПАМОГА СЛАБЫМ

901 гаспадарка на Гайнаўшчыне даўжэйшы час не аплачвае 882 тыс. зл. Не памаглі наказы. Калі радныя бліжэй пазнаёміліся з гэтай справай, аказалася, што гаспадары не маюць злой волі, трэба толькі ім дапамагчы. Пайшоў тады крэдыт на суму 1.462 тыс. зл. і 462 га ўключана да нармальнай прадукцыі.

З такой дапамогай прыйшла ПРН таксама іншым групам гаспадарак, якія знаходзіліся ў клопатах. Яны маюць разам 2.865 га зямлі і доўг іх сягае 9 млн. зл. Апека Камітэта для спраў сельскай гаспадаркі, злучэнне сельгасгурткоў, дапамога аграномаў памогуць гаспадарам выйсці з цяжкасцей.

Можна было, зразумела, выкарыстаць права і адняць некаторыя гаспадаркі. Выбрана аднак іншы шлях. Толькі да зласлівых застасавана права (прынята ў скарб дзяржавы 12 гаспадарак з 53 га).

Вырашэнне аб фінансавай, агратэхнічнай і грамадскай дапамозе слабым пазволіць расці прадукцыі ў 3—5 тыс. тон у год. Толькі падвойныя дозы штучных угнаенняў далі б такі вынік.

Гэта толькі некалькі тэм пасляз'ездаўскай дыскусіі на Гайнаўшчыне. Родзяцца ў ёй планы пераўтварэння гайнаўскай вёскі ў вёску сучасную, змеханізаваную і культурную.

КАСТУСЬ ЛЯШЧЫНСКІ
Гайнаўка

АМНІСТЫЯ

(Працяг са стар. 3)

У справах, у якіх не быў яшчэ выдадзены прыгавор — судавядзенне спыняецца, калі прадбачыцца кара, якая была б даравана. У следстве гэта робіць пракуратар. Спыняецца таксама судавядзенне ў справе, у якой перад апублікаваннем амністыі быў выдадзены прыгавор, які ў выніку зложанай рэвізіі астаўся неправамоцны.

Апрача даравання і змякчэнне кары амністыя прадбачыць у некаторых выпадках рэгабілітаванне прыгавораных. У выпадку даравання кары за правіннасць, за якую закон прадбачыць кару да 1 года турэмнага зняволення, або грашовы штраф, выводзяцца з рэестру Міністэрства Справядлівасці карныя карты. Гэта азначае, што гэткія асобы лічацца па закону некаранымі. Адносіцца гэта таксама да прыгавораных за правіннасці ва ўсіх іншых выпадках, калі кара наложаная судом не перавышае шасці месяцаў.

Арыгінальнай пастановай з'яўляецца артыкул 8 дэкрэта. Дэкрэт адчыняе магчымасць усім, хто дапусціўся правіннасці або злачынства перад 22 ліпенем 1964 г., вярнуцца да нармальнага грамадскага жыцця, або атрымаць [illegible] кару. З дабрадзейства гэтага артыкула скарыстае той, хто сам дабраахвотна ставіцца ў пракуратуру або ў міліцыю, прадставіць дакладна акалічнасці сваёй правіннасці і выявіць асобы, якія прымалі ўдзел разам з ім. У гэтым выпадку, калі б нават прадбачылася кара вышэйшая за год турмы, на прапанову пракуратара суд можа абвінавачанага ўвольніць ад кары. Пры больш сур'ёзным злачынстве суд выдаючы прыгавор змякчае кару турмы да паловы незалежна ад таго, на колькі год прыгаворваецца абвінавачаны. Такое змякчэнне кары прымяняецца да кожнага, хто выканае пададзеныя вышэй умовы, хаця ён і рэцыдывіст, або быў абвінавачаны ў злачынстве, пры якім амністыю не прымяняецца (напрыклад, хуліганства, хабарніцтва і г.д.)

З дабрадзейства гэтай пастановы скарыстаюць усе тыя, хто на працягу трох месяцаў ад апублікавання дэкрэта аб амністыі выявіцца перад следчымі ўладамі. Гэта азначае, што зрабіць гэта трэба да 22 кастрычніка 1964 г.

Перад усім карыснай можа быць гэта пастанова тым, хто ўвайшоў у канфлікт з правам прыпадкова, або пад уплывам іншых асоб, а асабліва тых, якім ён службова падпарадкаваны.

В. С.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

САЛОМА — — СЕНАМ?

Сёння разгледзім спосабы падрыхтоўкі кармоў з саломы. Салома заўсёды ўлічваецца як корм у нашых гаспадарках. Трактуецца як малазначны дадатак. І так трэба даваць на падсцілку!

У гэтым годзе салома можа адыграць значную ролю ў кармленні жывёлы. Яе значэнне моцна ўзрастае ў сувязі з недахопам 42.000 тон сена ў кармавым балансе нашага ваяводства. Добрая салома мае тую самую вартасць, што сярэдняе сена. А што гаварыць, калі яе адпаведна прыгатаваць!

Справа ў тым, што салома мае ў сабе шмат валакністага рэчыва (фібрыну), якое робіць салому цяжкастраўнай.

Для паляпшэння страўнасці саломы прымяняюцца адпаведныя спосабы яе прыгатавання. Некаторыя даволі цяжка прымяніць ва ўмовах малой гаспадаркі. Як, напрыклад, хімічная апрацоўка кармоў шчолкам або вапенным малаком.

У драўняныя або металічныя вялікія бочкі насыпаем сечку і заліваем яе 1,5%-ным растворам шчолаку. Праз 12 гадзін зліваем раствор, а сечку дакладна мыем і скармліваем яе насвежа.

Прымяняючы вапеннае малако, салому таксама трэба пасячы і заліць яе 1%-ным растворам вапеннага малака. Праз 10 мінут зліваем раствор, а сечку складаем у цэментаваныя ямы.

Гэта павышае кармавую якасць саломы на 50%.

У нашых умовах шырэй прымяняцца могуць два іншыя спосабы — сіласаванне і дражджаванне.

Сіласаванне. Сечку перамешваем з выжымкамі і складаем пластамі ў кучу (вышыня 1/2 м, шырыня — 1 м). Пласты добра ўтрамбоўваем. Ферментацыя працягваецца двое сутак. Сілас — вельмі добры і карысны корм.

Дражджаванне. Бярэм, напр., 25—30 дкг дрожджаў на 25 кг саломы, расчыняем іх і мяшаем з сечкай. Калі дрожджы размножацца, корм гатовы. Такім чынам паляпшаецца смак і страўнасць саломы, павялічваецца колькасць бялкоў і вітамінаў, асабліва з групы B.

Як бачым, салома можа быць нядрэнным кормам для жывёлы. Найлепшая на корм ячменная салома. Салому матыльковых раслін даем у колькасці 4 кг на адну карову.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

ПАСТУХІ

Каровы часта цяпер пасвяцца на ланцугах, дасканалы пастух электрычны — не адну красулю за драты не прапусціць, але ўсё ж найлепш пасвіць кароў старым, даўнішнім метадам, калі за імі ходзіць жывы, вопытны пастух.

Фота В. Рудчык

Нецярпіцца

Хаця ад Каралёвага Маста да Беластока рукой падаць, аднак у навакольных вёсках яшчэ няма электрычнасці. Але ўжо нядоўга прыдзецца сляпіцца пры газавых лямпах. У наступным годзе, а найпазней у 1966 г. запланавана электрыфікацыю Пярэймы, Доўнева, Навасёлак, Калодна. Адсюль электрыфікацыйныя работы пачнуцца ў суседніх вёсках Сакольскага павета: Борках, Лазнях і інш.

Трэба сказаць, што ў нашы дні, калі кожны стараецца мець не толькі сціральную машыну ці пыласос, але і тэлевізар — на электрычнасць чакаюць вёскі з вялікай нецярплівасцю. Нічога не зробіш, усіх адразу не абдзеліш электрычнымі лямпачкамі, заўсёды ёсць першыя і астатнія. Трэба пачакаць, пацярпець.

(ся)

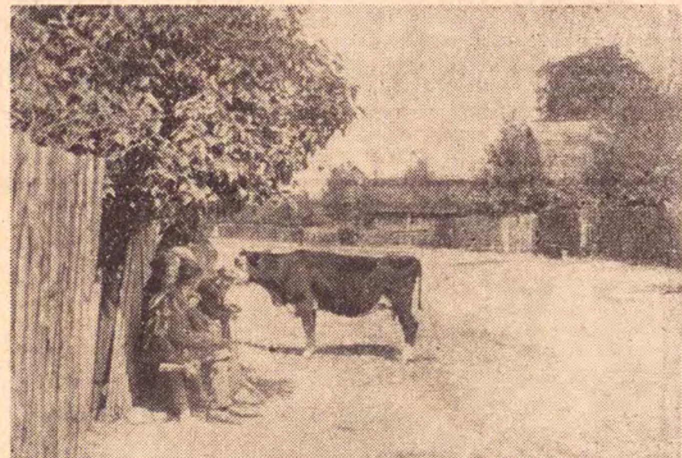
У Ялоўцы свае клопаты

(Працяг са стар. 1)

Усё гэта можа і праўда, але што ў тым, скажыце, вінаваты сяляне, якія толькі дакладна выконвалі загады свайго старшыні?

Найбольш падобных клопатаў мае солтыс Ялоўкі, Сяргей Нос. Меў ён няшчасце яшчэ пры старшыні Парэмскім пазычыць грамадскай радзе 200 штук цэглы і зрабіць грамадзе сёе-тое. Зараз солтыс аніяк не можа з грамадскай радай разлічыцца.

— Вось новы наш старшыня Усовіч, — гаварылі мне ў Ялоўцы, — чалавек дзелавіты. Ён напэўна зможа наладзіць у нашай грамадзе парадак. Астаемся ў добрай веры, што старшыня Усовіч, які мае шматгадовую практыку працы ў грамадскіх радах, зможа пазбегнуць падобных клопатаў дзеля свайго і ўсіх ялоўскіх сялян спакою.

Адна з вуліц Ялоўкі (ў Ялоўцы некалькі вуліц).

Клопат нумар два Ялоўкі — гэта крама. Яна невялічкая, змяшчаецца ў прыватным памяшканні ялоўскага гаспадара і абслугоўвае 7 немалых вёсак. Да таго ялоўскі прадаўшчык займаецца скупоўваннем ад сялян яек, грыбоў, ягад, бутылак і металалому. Усё гэта займае шмат часу. І таму купіць у Ялоўцы каробку запалак, або поў кілаграма солі — гэта не такая ўжо простая справа, а пражываючыя тут настаўнікі і працаўнікі міліцыі часта сядзяць без хлеба. А да найбліжэйшага большага пасёлка, дзе ёсць некалькі магазінаў з рознымі прадуктамі — Міхалова, адсюль, як мы ўжо пісалі, 27 кіламетраў, прытым даезд даволі дрэнны.

Летам мінулага года Ялоўку авеяў радасны настрой. «Пачынаем будаваць новую краму», — шаптал ялаўчане. Пабудавана нават немалы фундамент, які і сёння царыць на пустым пляцу ў цэнтры вёскі. Усё аднак, чамусьці кончылася менавіта на гэтым фундаменце.

Гэта былі клопаты. Ялоўка мае таксама і свае радасці. Першай з іх — арганізаванне на днях сельскагаспадарчага гуртка. Шкада толькі, што гурток гэты быў сарганізаваны так позна. Ва ўсіх суседніх вёсках: у Луплянцы, Навасёлках, Шымках даўно ўжо працуюць сельгасгурткі, і ялаўчане да гэтага часу вымушаны былі пазычаць ад іх трактары і іншыя сельскагаспадарчыя машыны.

— Чаму так доўга не было ў вас сельскагаспадарчага гуртка? — запытаў я солтыса.

— От, ведаеце, — адказаў той. — Ужо даўно спрабавалі запісвацца, але дома то жонка накрычыць, то яшчэ нехта, і зноў павыпісваюцца.

Урэшце карысць, якая плыве з прыналежнасці да сельгасгуртка, пераканала ялоўскіх гаспадароў лепш, чым жончынае крычанне.

Другой радасцю Ялоўкі — адкрыццё клуба-кавярні «Рух». Змяшчаецца ён у будынку пажарнай стражы. Можна тут заўсёды атрымаць свежыя газеты, выпіць чорнай кавы паслухаць музыкі з пласцінак.

— Прыдалося б яшчэ прынамсі, радыё, — гаворыць кіраўнік клуба Уладзімір Стэльмашчук.

А прыдалося б. Думаем што «Рух» помніць аб тым і забяспечыць свой клуб у Ялоўцы ў радыёпрыёмнік так як забяспечыў усе іншыя клубы.

Уладзімір ПАЎЛЮЧУК
фота аўтара

ВАЖНА НЕ ТОЛЬКІ РЫБАКАМ

Рака Супрасль старэе, плыцее. Гэта заўважылі не толькі мясцовыя старажылы. І вось пачаліся работы па рэгуляцыі берагоў Супраслі ад вёскі Радулін. На весну падобныя работы будуць распачаты ад мястэчка Супраслі да вёскі Залукі.

У рэгуляванай і глыбейшай рацэ будзе вясціся не толькі буйная рыба, але, што найважнейшае, у вясенняе разводдзе супраскія воды перастануць заліваць лугі.

(ся)

Ласінкаўская пазычальня

У краме ў Ласінцы (Гайнаўскі пав.) ёсць хатняя пазычальня. Можна тут пазычыць пасуду на вяселле або хрэсьбіны. Можа пазычыць, вядома, за адпаведнай аплатаю (невялікаю) — швейную машыну, сціральную машыну, пыласос, ды іншыя цуды нашага веку. Ясная рэч, не кожны зможа адразу разжыцца на тыя машыны, і таму ахвотных на іх шмат.

Ласінкаўская крама не толькі гандлюе, але памагае яна людзям у іх штодзённых клопатах, вучыць культурней жыць.

(ся)

200 уласных

У пачатку верасня на экраны ўвайшоў юбілейны 200-соты мастацкі фільм польскай прадукцыі, пастаўлены пасля вайны. Называецца «Воўчы білет». Гэта гісторыя рабочага, выкінутага з працы за тое, што асмеліўся скрытыкаваць дырэктара. Фільм ставіўся ў сапраўдных сценах фабрыкі імя Ф. Сяржэўскага ў Варшаве і ў Лодзінскай «Эльце». Апрача некалькіх прафесіянальных акцёраў бачым тут сапраўдных рабочых і сапраўдныя сітуацыі. Аўтар сцэнарыя — варшаўскі журналіст Людвіг Красуцкі.

На здымку: сцэна з фільма. (апр)

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

ШЭФ ПАВЕСІЎСЯ, ЦІ ПАВЕСІЛІ ЯГО?

Пасля разгрому гітлераўскай Германіі ён быў яшчэ настолькі маладым, што без асаблівых перашкод знік у масе другіх немцаў. Меў усяго 30 год. Праўда, спачатку арыштавана яго, але амерыканскія ўлады хутка далі яму катэгорыю «Д», да якой залічвалі тых, хто не быў ні ў чым вінаватым, меў чыстыя рукі. Зрэшты, ён гаварыў аб сабе, як аб чалавеку, які нічога не значыць. У 1946 годзе ажаніўся, зажыў у Ратызбоне, дзе паступіў на пасаду настаўніка лацінскай мовы. Яго жонка таксама была настаўніцай, вучыла музыкі і фізкультуры ў сарганізаванай амерыканцамі школе. Праз некаторы час на яго жыццёвым гарызонце паявіліся турботы звязаныя са справай вядомага гітлераўскага дыверсанта Ота Скарцэні, але і тым разам усё адбылося шчасліва. Даўнія сябры дапамаглі.

У наступных гадах ужо бачым яго на пасадзе бухгалтара адной ратызбонскай фабрыкі, а ад 1952 года пачынае працаваць у паліцэйскай службе бонскай рэспублікі. Тут таксама дапамаглі яму даўнія сябры. І зноў, як за часоў гітлераўскай Германіі, ён хутка прасоўваецца ўгору па драбіне службовых авансаў. У 1956 годзе з'яўляецца ўжо намеснікам шэфа сакрэтнай паліцыі для аховы асобы канцлера. Неўзабаве стаў яе шэфам.

Тым часам знайшліся людзі, якія вельмі цікавіліся яго кар'ераю ў часы гітлерызму. Ён — гэта Чэмпель-Петэрс.

У адной прафесіянальнай пракуратуры ведзена следства супроць нейкага эсэсаўца. Тады ўпершыню было ўспомнена пра фактычную ролю Петэрса. Аказалася, што Чэмпель - Петэрс на тэрыторыі акупаванай Украіны займаў высокую пасаду і з яго прычыны ў гадах 1941—42 праведзена каля 12 тысяч асстрэлаў. Знайшлася нават фатаграфія аднаго публічнага расстрэлу, на якой сведкі адразу пазналі Петэрса. У аддзеле па справах росшуку ваенных злачынцаў вестфальскай пракуратуры прозвішча Петэрса ўпісана да спецыяльнай картатэкі. Зроблена гэта ў абсалютнай таямніцы. Так пачалі сабіраць матэрыялы аб ягонай злачыннай дзейнасці на Украіне. Выявілася, што ў 1940 годзе ён змяніў сваё прозвішча на Петэрс. Раней называўся Чэмпель і быў сынам польскага купца, родам з горада Забжэ.

Аднак прайшло шмат год пакуль удалося сабраць матэрыялы. Чэмпель-Петэрс надта старанліва зацёр за сабою ўсялякія сляды злачыннай дзейнасці. Чэмпеля арыштавана неспадзявана, зараз пасля таго, як з канцлерам Эргардам ездзіў у Злучаныя Штаты Амерыкі. Пры рэвізіі ў яго бонскім бюро і ў кватэры знойдзена мноства пісем ад заграмічных асабістасцей, якія перасылалі яму словы ўдзячнасці за дасканала сарганізаваную службу бяспекі ў час усялякіх афіцыяльных візітаў.

Праз два дні пасля арышту Чэмпель парваў у турме простыню, звязаў доўгі шнур і павесіўся на гэтым вузлаватым шнуры. Так напісалі газеты, так сказала турэмная адміністрацыя. Але ці сапраўды ён павесіўся сам? Ці не памаглі яму павесіцца яго даўнія сябры? Апошнім часам шмат чытаем у газетах аб таямнічых самагубствах або ўцёках з заходнегерманскіх турмаў. Людзі з Заходняй Германіі глыбока пераконаны ў тым, што сілы, якія выпіхаюць на высокія пасады гітлераўскіх злачынцаў, маюць сваю арганізацыю ў турмах і пад выглядам самагубства ліквідуюць нявыгадных ім, скампраметаваных чыноўнікаў. Такім чынам абрываюць ніткі далейшага следства.

Чэмпель-Петэрс, як шэф тайнай паліцыі пры канцлерскай асобе, быў надзвычай цэнным для гэтых арганізацый былых гітлераўцаў — сакрэтных арганізацый. Быў адданы ім на жыццё і смерць. Аднак Чэмпель - арыштант стаў небяспечным, мог не вытрымаць следства і выдаць другіх бонскіх чыноўнікаў, якія затаілі сваё бруднае мінулае. Чэмпель-Петэрс мог спалохацца смерці і, каб ратаваць сваю галаву, нарабіў бы кашы. Але Чэмпель павешаны — маўчыць і будзе маўчаць.

Кажуць, што Чэмпелю моцна не пашанцавала. Знаходзіўся на вышынях сваёй жыццёвай кар'еры і раптам праваліўся. І то праваліўся на дваццатым годзе пасля вайны, напярэдадні ўвядзення ў Заходняй Германіі закону аб даўнасці на падставе якога нельга будзе далей праследваць гітлераўскіх ваенных злачынцаў. Закон гэты будзе ўведзены 8 мая 1965 года, у дваццатую гадавіну заканчэння вайны і капітуляцыі гітлераўскай Германіі. (а-ся)

Эвалюцыя мозгу

За два мільёны гадоў развіцця чалавека яго мозг павялічыўся ў 3—4 разы, што тлумачыцца перш за ўсё развіццём мовы, пачаткам абстрактнага мыслення і да т.п. Пасля гэтага перыяду хуткага росту мозгу тэмпы яго развіцця прыкметна знізіліся. Як паказалі даследванні, на працягу апошніх ста тысяч гадоў памеры мозгу не змяняліся.

Ці застануцца цяперашнія памеры мозгу нязменнымі і ў будучым? Прафесар заалогіі Горвардскага універсітэта (ЗША) Эрнст Майер сцвярджае, што мозг будзе павялічвацца, але вельмі нязначна. Больш ці менш прыкметныя змяненні памераў мозгу можна будзе заўважыць толькі праз... мільёны гадоў.

НЕ ТОЛЬКІ МАСКІ

У штаце Огіё ў ЗША арыштавана двух мужчын за расістоўскія выскакі. Адзін з іх — гэты злевай — мае на сабе ўбор Ку-клюкс-клану (тэрарыстычная арганізацыя), другі з'яўляецца членам Амерыканскай назісцкай партыі. Іх уборы — не маскарад. Абодва яны выражаюць ідэю, якая ўжо раз давяла чалавецтва да газавых камор Асвенціма.

(апр)

Белы грыб з градкі

У тым, што белы грыб самы смачны з усіх грыбоў, пераконваць нікога не прыходзіцца. Добра вядома таксама, што ён вельмі багаты вітамінамі.

У белых грыбах, акрамя таго, знойдзены антыбіётыкі, смяртэльныя для палачак Коха і кішэчных палачак, якія выклікаюць страўніковыя захворванні. І, нарэшце, сенсацыйным з'яўляецца адкрыццё апошніх вучоных, якія ўстанавілі, што гэты смачны грыб утрымлівае супрацьпухлінныя рэчывы.

Натуральна, паўстае пытанне, ці можна разводзіць такі каштоўны грыб штучным шляхам.

Над вырашэннем гэтай праблемы ўжо некалькі гадоў працуюць навуковыя супрацоўнікі кафедры сельскагаспадарчай мікрабіялогіі Вышэйшай сельскагаспадарчай школы ў Кракаве пад кіраўніцтвам дацэнта доктара Баляслава Смыка. Белы грыб расце ў вельмі складаным асяроддзі мікрафлоры, у якой знойдзена ўжо 64 розныя віды бактэрый.

У кракаўскіх вучоных засталася ззаду, бадай, самая цяжкая частка даследванняў. Удалося «прымусіць» споры белага грыба прарасці. З іх атрыманы маленькія грыбкі, якія далей, на жаль, развівацца «не захацелі».

Пасля размовы са Шлітсенам раніцой наступнага дня Фрэду прынеслі аддрукаваную на машынцы «легенду» — біяграфію чалавека, якога ён павінен на час задання ўвасабляць. Фрэд глянуў на першую старонку: «Сомаў Ігнат Васільевіч». Перагарнуў апошнюю: на ёй стаяла лічба «182». Вось ліха, сто восемдзесят дзве старонкі тэксту давядзецца вывучыць напамяць, каб ведаць найнязначнейшыя падрабязнасці жыцця якогасьці Сомава.

Хто ж ён такі? Фельдфебель 119 грэнадзёрскага палка... фольксдойч...

Пакуль досыць! З чытаннем можна пачакаць. Фрэд кінуў папку з легендай, каб хоць на кароткі час не назаляла яна яму сваім выглядам.

Як усё абрыдла! Грыгорый Ганчарэнка стаў Камаровым, потым Генрыхам фон Гольдрынгам, цяпер — ненавісным Фрэдам Шульцам, які таксама павінен ператварыцца яшчэ ў нейкага Ігната Сомава. І гэта менш чым за якія дваццаць пяць год жыцця! Чаму іменна яму выпаў такі лёс?

Ужо на першым курсе інстытута замежных моваў яму прадказвалі будучыню паліглота, і ён марыў пра сур'ёзную навуковую работу. Яго зброяй павінна было стаць слова — самы цудоўны дар прыроды, што разам з працай узвысіў чалавека над жывёлай. Здавалася б, самая мірная з прафесій! І вось іменна лінгвістычныя схільнасці сталі прычынай таго, што яго лёс рэзка

98

змяніўся. Замест тоўстых фаліянтаў старажытных рукапісаў ён павінен вывучаць цяпер біяграфію Ігната Сомава!

І вывучыць трэба! Як не круці, а трэба! Бо гэта пакуль што адзіны шлях, якім можна выбрацца з тэрарыума ля Фігераса, куды ён так нечакана трапіў.

Добра, што ён прабіў сцяну недавер'я Шлітсена. Гэты таўсцяк мог бы намнога ўскладніць справу, надоўга замкнуўшы яго ў сценах былога манастыра. Дарэчы, трэба старанна агледзець не толькі самую школу, а і навакольную тэрыторыю. Невядома, як складуцца абставіны. Можа прыйдзецца ўцякаць іменна адсюль. Бо ў час паездкі...

Куды ж давядзецца ехаць? Здаецца, у папцы з легендай была якаясьці карта?

Вось яна! Ага, Баварыя... Што гаварыў мне пра яе калісьці Бертгольд? Штосьці цікавае, бо інакш зараз успамін пра нейкую размову не прыйшоў бы ў галаву. Так, так, вось яно што: іменна насельніцтва Баварыі Гітлер меў намер перасяліць на Украіну! Нядрэннае месца фюрэр выбраў для баварцаў. Вось толькі з намеру гэтага атрымаўся пшык... Яшчэ гаварыў Бертгольд пра нейкі запаведнік на баварскіх землях, які бацькам збіраюцца там заснаваць і што ў сувязі з гэтым усялякае будаўніцтва тут забаронена. Шкада, не распытаў тады дакладней...

А можа і не давядзецца ехаць у Баварыю, а пашанцуе знікнуць яшчэ ў дарозе? Праверыць, ці не прычэпяць хваста, і знікнуць? Хваста, мабыць, усё-такі прычэпяць. Калі Нунке гэтага не зробіць, то зробіць Шлітсен. Прыставіць якога-небудзь фальшывенькага агенціка, каб суправаджаў аж да Баварыі, а там перадасць іншаму...

Пра спосаб, якім ён дабярэцца да месца прызначэння, таксама не было гаворкі. Можа самалётам? Гэта горш. Можна было б знікнуць яшчэ ў Францыі, там бы знайшліся сябры, якія дапамаглі б.

А пакуль што трэба брацца за вывучэнне легенды...

Паўтара дня прасядзеў Фрэд, вывучаючы біяграфію Сомава, усе тыя падрабязнасці, што робяць кожную

99

легенду верагоднай. Толькі праверыўшы самога сябе, пазваніў Шлітсену:

— Я гатоў.

Намеснік Нунке неадкладна выклікаў да сябе.

Дзве гадзіны працягваўся экзамен. Фрэд адказваў лаканічна і выразна, стараючыся не паказваць прыдзірліваму Шлітсену сваю стомленасць. Нарэшце, той прызнаў:

— Вось цяпер я ўпэўнены, што вы вывучылі легенду. Дзе яна?

Фрэд падаў друкаваны тэкст і карту.

— Спадзяюся, ніякіх запісаў вы не рабілі?

— Не. Такія «азы» мне вядомы — разведчык не мае права нічога запісваць.

— Цяпер, здаецца, усё. Пойдзем на веранду!

Зачыніўшы дзверы, Шлітсен акуратна замкнуў іх і падышоў да круглага століка. Пад вялікай сурвэткай стаяла два прыборы і бутэлька віна.

— Вып'ем за ваш, таксама і наш, поспех! — абвясціў ён урачыста, падымаючы бакал. — Прабачце, можа вам не па густу сухое віно, але я п'ю толькі яго і толькі тады, калі абсалютна ўпэўнен у поспеху справы.

— Гэта завуаліраваны камплімент?

— Кампліменты гавораць дамачкам. Разведчыку ж, пасылаючы яго на выкананне задання, начальнік абавязан гаварыць праўду.

— Нават у тым выпадку, калі вы не зусім упэўнены, як будзе выканана... даручэнне?

— Тады б я не падняў гэтага бакала. Так, так, у нас, старых ваўкоў, што з'елі зубы на сваёй справе, ёсць чуццё. Вы здольны справіцца і справіцеся з даручанай вам місіяй. Але хачу вас папярэдзіць: не будзьце лёгкадумным. Мая вера ў поспех не азначае, што заданне лёгкае. Майце на ўвазе: сярод тых, якія не хочуць вяртацца ў Расію, напэўна, ёсць савецкі агент. Будзьце асцярожны — яны не будуць няньчыцца з вамі...

— Дазвольце пытанне?

— Прашу!

100

ТРЫБУНА чытачоў

Брава для дзяўчат з Дубяжына

У мінулую нядзелю ў Дабрамілю адбылася вечарына, на якую прыехала многа моладзі з навакольных вёсак. Былі тут таксама дзяўчаты з Дубяжына, якія спявалі многа песень. Іх песні і галасы вельмі падабаліся ўсім. Пасля кожнай песні працягваліся доўгія воплескі. А хочаце ведаць імёны гэтых дзяўчат? Валя, Галя, Тоня і Оля. Моладзь у Дубяжыне спявае прыгожа, толькі як дагэтуль ніхто ёю не зацікавіўся. А мо' б тут стварыць якую невялікую спявачую групу?

Аляксандр Раманюк
Дубяжын

КРЫТЫКА ПАМАГЛА

Год таму быў у «Ніве» артыкул пад загалоўкам «Крама без шыльды», у якім крытыкавана краму ў вёсцы Піражкі, Сакольскага павета. Жыхары вёскі Піражкі, прачытаўшы гэты артыкул у «Ніве», сказалі — праўда, што наша крама бадай найгоршая ў павеце — і задумалі пабудаваць у сябе новую. Хай, кажуць, з нас не смяюцца. Звярнуліся ў Гмінную Спулдзельню ў Крынках з прапановай, каб чынам пачаць будову. ГС згадзіўся і быў апрацаваны план пабудовы. Аляксандр Маслоўскі натарыяльна пераказаў пляц для будовы. Чынам людзі навазілі жвіру і каменя і зрабілі фундамент. Перадалі таксама 7.500 штук цэглы, якая была ўласнасцю вёскі. Крама ўжо пабудавана да даху.

Уладзімір Хомік
Слоя

Сярод зялёных дрэў

Над ракой Нарвай, непадалёк вёскі Рыбакі, расцягваецца іншая — Арлянка. Здалёк не відаць гэтай прыгожай вёскі. Відны толькі вялікія і прыгожыя дрэвы. А ў вёсцы? Тут убачым новую краму, святліцу, малатарню. У вочы ўсім кінецца таксама вялікі агароджаны пляц. На ім будзе будавацца новая школа.

Янка Кардаш
Мацейкава Гара

Школьныя і не толькі школьныя справы

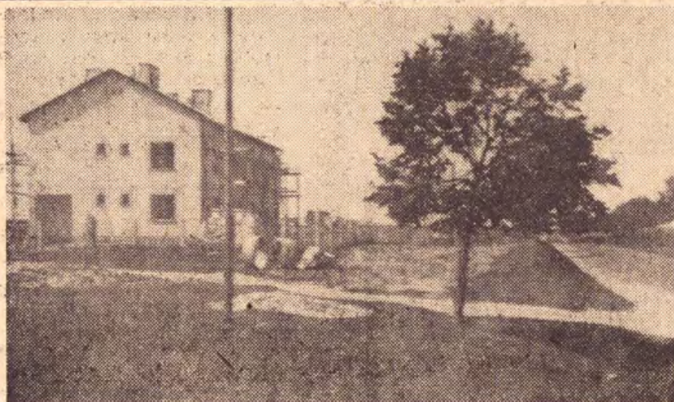
Як толькі скончыўся школьны 1963/64 год, у школу ўнесена ложкі і пасцель, каб у летнія месяцы экскурсанты вандруючыя па роднай краіне, маглі тут адпачыць і пераначаваць. Так як штогод у школьных залах ляўкоўскай школы адпачывалі гарцэры і экскурсанты з розных школ. Школа тут змяшчаецца ў двух будынках, «старая» і «новая» школа, як называюць тутэйшыя жыхары. Калі ложкі стаялі ў адным будынку, у другім праводзіўся капітальны рамонт.

Новы навучальны год 1964/65 дзеці прывіталі ў аднаўленай школе. Усё цяпер аж блішчыць, ад сцен цяжка адарваць вочы. Класы пасвятлелі, зрабіліся больш прасторнымі. У кожным класе новыя фіранкі на бліскучых карнізах і свежай лямпэрыі. Усе класы, настаўніцкі пакой, а таксама прышкольная святліца вітаюць уваходзячага свежасцю, гасціннасцю і пахам свежай фарбы. Вучыцца дзецям будзе на многа прыямней і ўтульней. Тут сабрана шмат экспанатаў — дапаможнікаў у куток прыродазнаўства, у кабінет геаграфіі, зроблена планшы — дапаможнікі для вывучэння гісторыі.

У кутку прыроды парты проста хаваюцца ў зеляніне кветак, стаіць клетка з папугайчыкамі, многа збожжавых сцеблаў і зярнят, шмат розных і разнаколерных каменняў. У стаяках і на сценах школьныя карты, глобус, табліцы-планшы да вывучэння анатоміі пры заалогіі, для геаграфіі, гісторыі, польскай і беларускай моваў.

Словам, ляўкоўская школа падрыхтавалася да прыняцця ў новым годзе ўсіх дзяцей у светлыя класы, упарадкаваныя і чыстыя. Гэта пасадзейнічае таму, што школа даб'ецца паспяховых вынікаў у бягучым школьным годзе, як ў навуцы, так і ў дысцыпліне.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

ВЫЯЗДЖАЮЧЫ З КРЫНАК ПА ЛЕВАЙ РУЦЭ...

...можна пабачыць будову, якая ў недалёкай будучыні адыграе не малую ролю ў развіцці сельскай гаспадаркі аколіцы. Гэта агранамоўка і ветэрынарная лячэбніца ў адным будынку — высокім, прасторным. Будзе тут усё, як кажуць, хлеб і да хлеба — значыць: аналітычныя лабараторыі, склады і т.д.

Месца адпаведнае, заяздное, каля асфальтаванай сакольскай дарогі.

Тэкст і фота — (ся)

ТАДЗІК — ПЕРШЫ ў Малынцы

О не! Трэба па-новаму гаспадарыць, гэтак як Тадзік-малодзік — думае не адзін гаспадар з вёскі і хутароў Малынкі, калі зірне на хутар Тадзіка Мікалайчука, на якім цёмнаю сцяною, як лес, расце-зеляніць выбуялая шыракалістная кукуруза і густы, высачэзны, квітнеючы, з жоўтымі шапкамі сланечнік, прызначаны дбалым гаспадаром на сіласаванне.

Цяпер Тадзік першы ў Малынцы будуе сіласную яму (на корм для 8-мі штук быдла), у якой рыхтуецца восенню засіласаваць свой багаты ўраджай кукурузы і сланечніка, чым поўнасцю забяспечыцца на зіму дабраякаснай пашай і не будзе драпаць бараду, як іншыя гаспадары ў Малынцы, гаспадаруючыя старым способам. Тым больш, што лета было сухое ў гэтым годзе і недахоп пашы напэўна будзе адчувацца. Тадзік не дарма заўсёды выпісвае і чытае сельскагаспадарчыя газеты, не дарма слухае па радыё парады аграномаў і мае цесны кантакт з грамадскім аграномам. Здаўна і заўсёды, карыстаючы ўсебакова цэннымі ўказаннямі, год у год прымяняе ён новую практыку апрацоўкі на сваім полі і сенажацях, і нястомна з любоўю працуючы, багацее ў вачах аднавяскоўцаў. Заваяваў сабе апінію прагрэсіўнага перадавога гаспадара - наватара, не толькі ў сваёй вёсцы, але ў цэлай аколіцы.

Хто ж першы ў вёсцы, як не Тадзік, зрабіў сабе воз на гумовых колах, стаў карыстацца сельскагаспадарчымі машынамі, прымяняць апырскванне саду, агароду, поля, сеяць штогод паплёны, нават лён на валакно, выкарыстоўваць штучныя ўгнаенні. Уся апісаная мною сельскагаспадарчая дзейнасць Тадзіка карысна адбіваецца не толькі на яго гаспадарцы, а ў эканамічным значэнні на ўсіх іншых гаспадарах. Бо ніякая найбольш палымяная прапаганда не можа пераканаць так сялян, як навочны позірк на квітнеючыя ўраджаі на багацеючую гаспадарку Тадэуша Мікалайчука ў Малынцы.

Сёння яго кукуруза і сланечнік зялёным востравам красуюцца сярод шарэючых палёў суседзяў. І гэта нязбіты доказ справядлівай дарогі Тадзіка.

Міхась Красоўскі
Малынка

Сардэчныя тайны

Дарагое «СЭРЦАЙКА»!

Жыццё ўсё робіцца прыгажэйшым, шчаслівыя дні плывуць як воблакі па небе, як вузкая крутая рэчка хутка нясе сваю ваду ў няведамую даль, так праплываюць дні. Адны маюць іх шчаслівымі, другія не. Усё было добра, калі быў я з ёю, а было гэта перад войскам. Радасныя тады былі для мяне дні, але восенню 1963 трэба было ісці ў войска. Цяжка было расстацца з каханай. Яна праводзіла мяне да цягніка і вельмі, вельмі плакала. Заехаўшы на месца, я зараз выслаў ёй паштоўку. Пасля пачалася ў нас сістэматычная перапіска. І здавалася, што ўсё было добра. Кахаў я яе з цэлага сэрца і засталася яна мне ў памяці як ніхто. Але зімою, на каляды, запазнала яна другога хлапца з другой вёскі. За тры тыдні адбылося вяселле, а я нічога не ведаў. Потым мне напісалі сябры. Адразу перастала пісаць і нічога нават не выясніла, нават не адважылася напісаць, што выходзіць замуж. Вельмі перажыў я гэта, але сябры па службе дапамагалі мне, развесялялі і неяк прайшло. Тут таксама ёсць многа дзяўчат, але ўсё ж цягне мяне беларуская песня, мова і ўся Беласточчына. Цягне мяне ў родны кут. Яшчэ адзін год і вярнуся я дамоў, ізноў пачну працаваць на гаспадарцы, бо там чакае мяне маці, яна верна чакае мяне праз цэлыя два гады.

Сэрцайка, пішуць да цябе хлопцы, дзяўчаты пераважна, што іх пакідаюць нарачоныя, абманваюць. А як бачыш, дзяўчаты таксама абманваюць. І вось падумай, учора я атрымаў пісьмо ад сваёй былой каханай. Піша, каб вярнуўся да яе, яна разышлася з мужам і вярнулася да бацькоў. Выясняе мне ў лісце, што бацькі казалі ісці замуж, а і сама захацела выходзіць замуж, на што ж 2 гады чакаць, калі ёсць жаніх. Мне не верыцца, што яна мяне кахае, бо чаму ж яна так хутка пайшла замуж. Парай, Сэрцайка, парайце чытачы, што рабіць, ці пагадзіцца з гэтым і вярнуцца да сваёй дзяўчыны, ці не. А мо' хто захоча напісаць да мяне, пішыце на адрас рэдакцыі, вельмі буду рад і хутка адпішу. Вельмі мне будзе прыемна пазнаёміцца з кім-небудзь. Мне 21 год, узрост 170 см. Чакаю на вашыя парады і лісты.

«Вайсковы»

Хацела б выказаць свае думкі. Вось не раіла б табе, Вайсковы, вяртацца да сваёй былой дзяўчыны, бо яна напэўна цябе ніколі не кахала і не кахае. Калі б яна сапраўды кахала цябе, не выйшла б за некалькі месяцаў замуж, а нават не напісала табе аб гэтым. А калі змушалі да гэтага бацькі, яна параілася б цябе, напісала б да цябе. Цяпер, калі ашукалася, калі пабачыла, што прайграла, хацела б зноў вярнуцца да цябе і далей абманваць, што яна цябе кахае. Не, яна не таму вяртаецца да цябе, што кахае, а таму, што сама ашукалася і хацела б ужо мець другога хлопца, не хоча быць сама. Напэўна, калі б яна добра выйшла замуж, ніколі не вярнулася б да цябе, а нават не напісала пісьма, як гэта было раней. Але можа я памыляюся, таму чакаю, што напішуць нашы чытачы, мо' яны гэту справу інакш бачаць, мо' лепш параяць. Чакаем, дарагія чытачы. Памажыце Вайсковаму, парайце. Пішыце на адрас рэдакцыі, а ў асабістых лістах да Вайсковага дапішыце на канверце «Вайсковы».

СЭРЦАЙКА

— Колькі часу даецца мне для выканання задання?

— Найбольш — месяц.

— А калі ўзнікнуць непрадбачаныя ўскладненні і я не здолею справіцца?

— Павінны справіцца! Намеснік начальніка лагера вам дапаможа.

Нечакана на веранду хутка ўвайшоў Нунке. Прывітаўшыся, ён кінуў на стол перад Шлітсенам нейкую тэлеграму. Той здзіўлена глянуў на шэфа і прабег вачыма тэкст.

— Што гэта азначае?

Нунке паціснуў плячыма, нічога не адказаўшы. Думаючы, што ён перашкаджае, Фрэд папрасіў дазволу выйсці.

— Пачакайце, вы будзеце патрэбны, — спыніў яго Нунке.

— Калі гер Шлітсен дазволіць, я прайду ў кабінет.

— Калі ласка...

У кабінеце Фрэд уладкаваўся ў самым аддаленым куточку, але дзверы засталіся прыадчыненымі.

— А чаму тэлеграма з Нікарагуа? — даляцеў голас Шлітсена.

— Відаць, шэф пераехаў туды... Тэлеграма паведамляе, што гэты Думбрайт пазаўчора выляцеў у Італію. Калі і далей ён будзе падарожнічаць самалётам — то не сёння - заўтра павінен быць тут.

— Гер Нунке, а само прозвішча Думбрайт вам нічога не гаворыць?

— Дарагі калега! Калі хто прыедзе са спецыяльнай місіяй у такую школу, як наша, то гэта не ўрач, не настаўнік, не духоўная асоба, а птах такога ж палёту, як і мы з вамі, толькі рангай вышэй. А ў разведчыка можа быць столькі прозвішчаў, колькі валасоў на галаве.

— Ну, што ж, чакаць давядзецца нядоўга. Пабачым, хто ён такі, гэты Думбрайт.

— Я баюся найгоршага, — раздражнена прамовіў Нунке, — што перамена рэзідэнцыі шэфа азначае і перамену ветру. Як бы ён не прадаў нас усіх цалкам,

101

разам са школай.

— Няўжо вы думаеце?..

— Пра гэта потым...

Размова на верандзе спынілася. Нунке са Шлітсенам увайшлі ў кабінет.

— Фрэд! — яшчэ з парогу пачаў Нунке. — Ваш ад'езд адкладваю на дзень-два. Прыедзе якоесьці начальства, і ўвесь персанал школы павінен быць у наяўнасці.

Фрэд моўчкі пакланіўся.

Тым часам Шлітсен, выклікаўшы па тэлефоне таверну загадаў:

— Вілі! Да вас прыедзе асоба па прозвішчы Думбрайт. Паўтараю: Думбрайт. Суправаджайце яго аж да школы. Усё, пра што ён будзе распытваць, запомніце, потым далажыце мне. **(Працяг за тыдзень)**

102

КІНО

Праграма на 22—27 IX. 1964 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Skradziono plany" (angl.), 22—24. „My mężczyźni" (radz.), 25—27.

Кляшчэлі
„Jutro na orbitę" (radz.), 22—24. „W rytmie rock and rolla" (angl.), 25—27.

Дубіны
„Druga młodość cioci" (węgierski), 26—27.

Нараў
„Ludobójcy" (szwedz.), 23—26.

Нараўка
„Zabawa na sto dwa" (angl.) 23—27.

Чаромуха
„Zaczęło się pod semaforem" (pol.), 22—24. „Wojna trojańska" (włoski), 25—27.

Чыжы
„Ewakuacja" (radz.), 23—26.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Diabelska przepaść" (radz.), 23—26.

Бранск
„Dylemat" (duński), 22—24. „Ostrożnie babciu" (radz.), 25—27.

Орля
„Całe złoto świata" (franc.), 23—27.

Райск
„Droga do przystani" (jugosł.), 23—27.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Kodyn" (rumuński), 22—24. „Wojna trojańska" (włoski), 25—27.

Міхалова
„Bracia" (czeski), 22—24. „Ali i wielbląd" Is. (angl.), 25—27.

Супрасль
„Opowieść z pociągu" (radz.), 22—24. „Ewakuacja" (pol.), 25—27.

Чорна Беластоцкая
„Prawo Oskara" (angl.), 22—23. „Dwie strony medalu" (angl.), 24—25. „Harry i kamerdyner" (duński), 26—27.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Naśladownictwo wzbronione" (franc.), 22—24. „Rozwodów nie będzie" (polski), 25—27.

Нурэц
„Znów ku gwiazdom" (radz.), 22—24. „Wiano" (pol.), 25—27.

Мілейчыцы
„My z 9-tej a" (czeski), 22—24. „Serca trzech dziewcząt" (jugosłowiański), 25—27.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Dziecięce marzenia" (radz.), 22—24. „Statek odpływa o świcie" (radz.), 25—27.

Сухаволя
„Życie Adolfa Hitlera" (NRF), 22—24. „Miłość Aloszy" (radz.), 25—27.

Шудзялава
„Ludzie i bestie" II s. (radz.), 23—27.

Янаў
„Złodziej z Bagdadu" (angl.), 22—27.

Сідра
„Opowieść sentymentalna" (radz.), 22—24. „Pięć dni i pięć nocy" (radz.), 25—27.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Przemytnik z Piemontu" (francusko-włoski), 26—27.

Новы Двор
„Ludzie i bestie" I s. (radz.), 26—27.

Ружаны Сток
„Śniegi w żłobie" (USA), 22—23. „Sławne miłości" (franc.), 24—25. „Drzwi stoją otworem" (radz.), 26—27.

ТЭАТРЫ

Тэатр ім. Вянгеркі (выязная група)

Хорашч
„Odwety" — L. Kruczkowskiego — 24. IX.

Чорна Беластоцкая
„Odwety" — L. Kruczkowskiego — 25. IX.

У ШКОЛЕ

Настаўнік: — Дзеці, растлумачце мне, калі ласка, што такое ўдава?

Малы Янка: — Удава — гэта такая жанчына, якая жыла з мужам так доўга, што ён аж памёр.

— Не маеш гнасця. Мой бацька быў закаранелым кавалерам і ў мяне гэта па ім...

ПОПКА

Хваліўся Папугай, ахвотнік
перайнаць:
«Я моваю людзей умею
размаўляць!
Мне, — кажа, — аднаму
Людское па нагуры».
І, каб паверылі таму,
Дабавіў: «Попка-дурань!»

Без густу хто чужое пераймае,
Той блізкі родзіч Папугая.

Міхась ЖЫЛКА

ПЫТАННЕ

Стыльная жанчына звяртаецца да выкладчыка: «Хацела б, каб вы навучылі майго сына якой-небудзь замежнай мове».

Выкладчык: — Калі ласка, з ахвотай. Толькі якой мове навучыць: рускай, англійскай, французскай ці іспанскай?

Жанчына: — А якая з іх найбольш замежная?(!)

У нас нарадзіўся сын. Калі пасля прыходу жонкі з радзільнага дому мы распакавалі крыклівы пакунак, мяне апанавалі думы. Хлопчык быў важны, заяўляў пра сябе ўпэўнена, а голас меў такі звонкі, што мы вымушаны былі затыкаць вушы.

— Цікава, кім ён будзе? — сказала жонка.

— А ведаеш, я пра гэта не падумаў, — папракнуў я сам сябе. — Трэба пагутарыць з кім належыць, каб не траціць дарэмна часу.

Я выйшаў у другі пакой і пазваніў Капрысяку.

— Віншую, віншую, — пачуўся ў трубцы голас сябра. — Як сын?

— Дзякую, усё ў парадку, — адказаў я. — Але ж мы з жонкаю заклапочаны яго будучым. Ці не знайшлося б у цябе якой-небудзь добрай пасады для нашага першынца?

— Куды спяшацца, у цябе яшчэ шмат часу!

— Разумееш, як гэта водзіцца, лепш падшукаць яму што - небудзь пэўнае...

На жаль, Капрысяк пачаў гаварыць пра скарачэнне штатаў і рэарганізацыю сваёй установы. Тады я пазваніў дырэктару Хрукалу.

— Месца знайшлося б, знайшлося б, але на гэтай пасадзе малая зарплата...

— Колькі, — спытаў я рашуча.

— Дзве тысячы і дваццаць працэнтаў прэміяльных.

Не, я не мог згадзіцца на такое другараднае месца для ўласнага сына. Праз адчыненыя дзверы я ўбачыў, як малы прагна дарваўся да матчыных грудзей.

— Добра развіваецца, — гаварыў я чарговаму субяседніку. — Ссе, нібы цмок, а ў вас большасць спраў вырашаецца ў буфеце...

— Ну, як? — спыталася жонка, калі, нарэшце, я вярнуўся да малога.

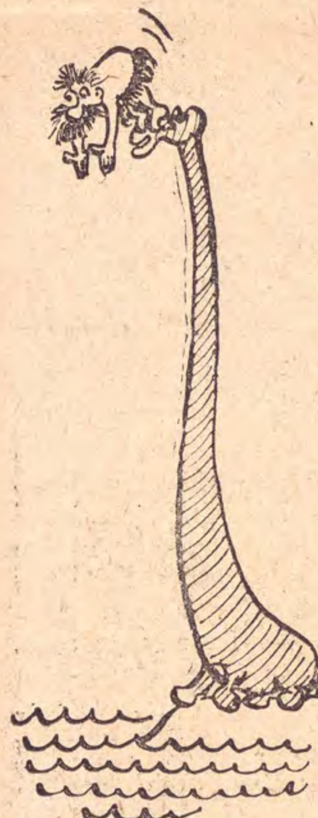
— Абзваніў усіх па чарзе, але ўсё-такі дамовіўся. Старшыня Мітрэнжак абяцаў яму ў будучым пасаду віцэ-дырэктара. Добры аклад і аўтамашына ў распараджэнні. Але ў замену я павінен узяць на працу да сябе ягоную стрыечную сястру. Ведаеш, колькі гэта клопату: я вымушаны буду ў сваёй установе правесці невялікія змены. Кулчанку давядзецца звольніць, Сваякуўну перавесці на яе месца, як гэта ўдасца...

Я падтрымаў малога, бо жонка пачала яго спавіваць.

— Божа, колькі трэба перанесці, каб забяспечыць нашым дзецям бесклапотную будучыню!

Ф. ДАРЭЦКІ

АЛІМПІЙСКІЯ ГУЛЬНІ ДА НАШАЙ ЭРЫ

Скачок з вышкі.

— Мілы, не бегай у адзін бок: галава закружыцца!

ТОЛЬКІ НА АБМЕН

Пакупнік кажа прадаўцу:

— Зараз жа вазьміце свае абразлівыя словы назад.

— Назад нічога не бярэм, — адказвае прадавец. — Можам толькі абмяняць.

ЗДЗІВІЎСЯ

Суддзя сказаў злодзею:

— Спадзяюся, што больш я вас не ўбачу ў гэтай залі.

— А што, — здзівіўся той, — хіба вы ўжо на пенсію ідзеце?

ПРЫВЫЧКА

Адвакату даручылі выступіць з лекцыяй перад насельніцтвам. Ён пачаў словамі:

— Грамадзяне суддзі!

ХТО ВІНАВАТЫ?

На экране тэлевізара — спявак. Віця слухае, затаіўшы дыханне. Ён у захапленні.

Дарослыя не могуць змаўчаць.

— Глядзі ты, як заліваецца, — гаворыць бацька.

— А яму што? — дадае бабуля. — Нябось, не бясплатна, за грошы!..

Праз некалькі дзён на блакітным экране зноў з'явіўся ўжо знаёмы нам спявак.

— Заткніся, халтуршчык! — крыкнуў Віця.

Дарослыя абураліся:

— Віця! Ты гаворыш непрыстойнасці! І чаму вас толькі ў школе вучаць?!

Пляткар (ка) мухі не кране, але слана з яе зробіць.

ДУМКІ ЯСЬКІ АПАЛОНІКА

Кожны вялікі на пачатку быў малым.

*

У шчырых словах найменш бывае памылак.

*

Чалавек, які глядзіць, думае і нічога не гаворыць — падобны да нябожчыка.

*

На добрай дарозе заўсёды лепей ехаць.

*

Маладыя думкі ніколі не старэюць.

ПРЫЧЫНА

Жонка вельмі рана вярнулася са штотыднёвага сходу, на якім сустракаецца з аднымі і тымі ж сяброўкамі. Здзіўлены муж пытае:

— Што здарылася, што ты сёння так рана вярнулася?

— Эх, усе прыйшлі і не было каго абгаворваць.

УСЯЧЫНА

Ссуць хто што можа! Адно казляня ўхапілася за соску, другія за косы дзяўчынкі... Пра воўчы апетыт усе чулі, але пра казліны можаце пабачыць на здымку. (ся)

НА «СЁМЫМ НЕБЕ»

Гэта адбылося ў Грынвіцкай абсерваторыі. Астраном, які назіраў за Альфай Цэнтаўра — самай блізкай да нас зоркай, — кожны дзень роўна ў 9 гадзін вечара рэгістраваў лёгкае дрыжанне атмасферы.

Загадкавая з'ява падвергалася стараннаму вывучэнню. Праз некалькі дзён высветлілася, што «атмасфернае дрыжанне» было выклікана работай двух матаролераў, якія пакідалі ўлюбёныя паблізу сцяны абсерваторыі, дзе яны кожны вечар назначалі спатканне.

АКЕНЦА ДУМАК
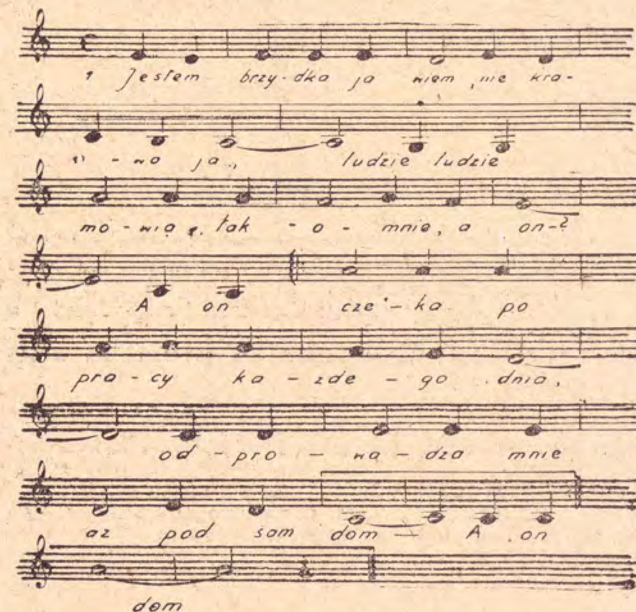
Не гавары заўсёды, што ведаеш, але ведай заўсёды, што гаворыш.

Клаўдзій (І ст. да н.э.) — рымскі гісторык.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ніны Парэмбскай са Страшава, Любы Баркоўскай з Гарадка і Люсі Б. з Бельска змяшчаем песню

Jestem brzydka

Jestem brzydka ja wiem „nie krasiwaja",
ludzie mówią tak o mnie, a on?
A on czeka po pracy każdego dnia,
odprowadza mnie aż pod sam dom. (bis)

Na ulicy codziennie spotykam go,
w oczy patrzy mi, jak dotąd nikt,
Dziś z daleka zawołał na cały głos...
Z wszystkich dziewcząt najmilsza... to ty! (bis)

Wczoraj deszcz zaczął padać, ulewny deszcz,
bez namysłu on płaszcz oddał swój.
Wszyscy ludzie widzieli, jak objął mnie
i gadają, że on już jest mój. (bis)

Jaki piękny jest świat od tamtego dnia,
patrzę w lustro i uśmiecham się.
Niech mi ktoś powie z was... „niekrasiwaja"
nie uwierzę nikomu, o nie...
Niech mi ktoś powie z was... „niekrasiwaja"
nie uwierzę nikomu... o nie... o nie!

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPIK nie — 14.40 zł. rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy 37-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, odrocza granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bitk-L-1